

Fra: [Lovkvalitetskontoret \(951s08\)](#)
Til: [Strafferetskontoret \(951s18\)](#)
Emne: VS: Høring over Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven - 2020-0090-2244
Dato: 30. august 2021 10:45:56
Vedhæftede filer: [image002.png](#)
[Lovforslag \(Høringsversion\) \(D2099624\).PDF](#)
[Høringsliste \(D1823706\).PDF](#)
[Høringsbrev \(til modtagerne på listen\).PDF](#)

Fra: Nanna Skau Fischer <NSF@regioner.dk>

Sendt: 28. august 2021 14:14

Til: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Cc: Nanna Skau Fischer <NSF@regioner.dk>

Emne: VS: Høring over Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven - 2020-0090-2244

Danske Regioner har ingen bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Nanna Skau Fischer

Centerchef/Chefjurist

Center for Sundhedsinnovation (SINO)

Danske Regioner

[Dampfærgevej 22](#)

[2100 København Ø](#)

M +45 22222153

E nsf@regioner.dk



Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 23. august 2021 16:04

Emne: Høring over Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven - 2020-0090-2244

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen


JUSTITSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Østre Landsret
Præsidenten



Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

7. september 2021

J.nr.: 21/19759-1

Sendt pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk

Sagsbehandler: Stine Dyppel

Justitsministeriet har ved brev af 23. august 2021 (sagsnr. 2020-0090-2244) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen


Carsten Kristian Vollmer


Ellen Busck Porsbo

7. september 2021

Hørings svar fra Dialog mod Vold

Vedr. udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket indsats mod stalking)

Hos Dialog mod Vold hilser vi det velkomment, at den foreslåede lovændring vil sikre mulighed for at anmelde en person for stalking uden et forudgående tilhold. Det er en anerkendelse af forbrydelsens alvor samt det faktum, at stalking er en krænkelse af den forurettedes fred og kan have store, psykiske konsekvenser.

Vi er enige i, at der med den teknologiske udvikling er opstået nye metoder, hvormed gerningspersoner kan udsætte ofre for massiv forfølgelse og chikane. Blandt de personer, vi har i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, erkender 17 % at de har udøvet digital vold. Det er vores vurdering, at tilhold, opholdsforbud og bortvisning ikke er effektive midler ved denne gruppe.

Når der er tale om partnervold, bliver stalking ofte udøvet som en af flere voldsformer. Blandt de personer, vi har i behandling for udøvelse af vold i nære relationer, har en del også udøvet stalking. Det er en voldsform, der ikke stopper, men tværtimod ofte starter og intensiveres, når den voldsudsatte forlader voldudøveren.

Bekæmpelse af stalking kræver derfor en særlig indsats, hvor den foreslåede lovændring er et godt skridt på vejen. Kriminaliseringen vil skabe øget bevågenhed og formentlig få potentielle gerningspersoner til at tænke sig om en ekstra gang. Dermed kan lovændringen bidrage til at forebygge og reducere omfanget af stalking.

Anmeldelse, domfældelse og straf vil yde den forurettede retfærdighed. Men spørgsmålet er, om det vil få gerningspersonerne til helt at stoppe med at udøve stalking? Bestemmelsen om, at forurettede skal have ret til at blive underrettet ved gerningspersonens udgang og løsladelse indeholder en erkendelse af, at stalkingen kan fortsætte, og en præmis om, at den forurettede skal kunne tage sine forholdsregler. Hvilke forholdsregler? Og hvor længe skal den forurettede leve et liv i frygt?

Det er derfor meget glædeligt, at stalkere nu tilbydes behandling for at standse stalkingen. Vi anerkender behandlingsforløbene i Dansk Stalking Center som et godt værktøj til at løse stalking som isoleret problem.

Vi har i forlængelse heraf været data for de stalkere af nære relationer, vi har haft i behandling, igennem. Her viser det sig, at de behandlede udøvere af stalking er noget mere "alsidige" på voldsområdet end vores øvrige udøvere i behandling. Den gennemsnitlige udøver af vold i nære relationer har udøvet to voldsformer. Udøverne af stalking har derimod gennemsnitligt udøvet 3,5 voldsformer. Det drejer sig især om psykisk vold (94 %), fysisk vold (88 %) og materiel vold (69 %).

Vi kunne derfor i tillæg ønske, at der specifikt for den gruppe af udøvere af stalking, der stalker deres nære relationer, som del af pakken tilbydes sammenhængende behandling for alle voldstyperne. Voldstyperne skifter hos denne gruppe ofte mellem hinanden eller finder sted samtidig, og det er derfor næppe meningsfuldt isoleret at behandle en stalking-problematik.

En sådan helhedsorienteret indsats for denne målgruppe arbejder vi i forvejen med i Dialog mod Vold, hvor vi har 20 års erfaring i behandling af vold i nære relationer, herunder også af udøvere af stalking. Derfor bidrager vi gerne med praktiske løsninger for denne målgruppe i forlængelse af den styrkede indsats mod stalking.

For at sikre en håndfast indsats, der effektivt kan bidrage til at reducere omfanget af stalking, foreslår vi tillige, at behandling af udøvere af stalking indgår i selve lovteksten.



Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Fremsendt per mail til strafferetskontoret@jm.dk

København, 16. september 2021

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking) – 2020-0090-2244.

-

Foreningen Joan-Søstrene har modtaget ovennævnte forslag til lovændringer til høring.

Joan-Søstrene, som i over 45 år har rådgivet kvinder udsat for vold, voldtægt, incest og seksuel chikane, har med interesse læst ovennævnte lovforslag. En del af forslaget udgør en markant forbedring af den juridiske beskyttelse af ofre for stalking, herunder selvstændig kriminalisering af stalking og indførelse af ret til bistandsadvokat.

Justitsministeriet har med lovforslaget vist en udtalt forståelse for ofrenes situation, hvilket naturligvis er positivt. Desværre er forslaget baseret på en lidt for optimistisk opfattelse af den nuværende retstilstand. Det kan derfor frygtes, at de dele af lovforslagets bemærkninger, som er formuleret som ”hensigtserklæringer” med ord som ”bør” eller ”efter omstændighederne”, ikke vil få nogen som helst positiv effekt for ofrene. Joan-Søstrene bemærker her især, at udkastet under gennemgang af gældende ret beskæftiger sig med tilholdslovens bestemmelse om bortvisning på trods af, at loven nærmest bliver ignoreret af politikredsene.

Det er her relevant at erindre om, at nogle af de alvorligste anbefalinger i den første evalueringsrapport fra 2017 om Danmarks implementering af Europarådets konvention til bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen) var vedrørende politiets manglende implementering af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning:

“211. GREVIO urges the Danish authorities to step up efforts to implement the full range of emergency barring and protection orders available under the Act on Restraining Orders and to ensure their vigilant enforcement.

212. To this extent, GREVIO further urges the Danish authorities to assess the level of implementation of the Act on Restraining Orders with a view to identifying and

remedying any obstacles in the letter of the law or in its practice. Moreover, GREVIO strongly encourages the Danish Authorities to end the practice of allowing for exceptions in prohibitions on contact.”

Europarådets ekspertgruppe GREVIO's anbefalinger pkt. 211 og pkt. 212 er desværre endnu ikke blevet fuldt ud håndteret politisk, og politiet gør fortsat kun yderst sparsomt brug af hjemmel til at bortvise den voldelige part, for eksempel kun to gange i 2019 på landsplan.

Den beskyttelse, som skulle komme ofrene til del og sikre, at det var gerningsmanden, som blev ”sat ud” og ofret, som kunne blive i hjemme med eventuelle børn, er stort set ikke eksisterende. Det er derfor bekymrende, at det af pkt. 2.1.3.3. fremgår, at det forudsættes, at tilholdslovens regler om udstedelse af tilhold, opholdsforbud og bortvisning vil skulle anvendes på samme vis som hidtil. Europarådets ekspertgruppe GREVIO har konkluderet, at den nuværende praksis er i strid med Istanbulkonventionen.

Tidligere undersøgelser – også foretaget af Justitsministeriet - har vist et udtalt ukendskab til loven i politikredsene, men også en uvilje til at bruge lovgivningen, bl.a. fordi politiet ikke vidste, hvor de sende gerningsmanden hen, hvorimod ofret typisk bare kunne køres til nærmeste krisecenter. Hertil kommer, at den oprindelige bortvisningslov blev indført uden de ellers anbefalede ”interventionskontorer”, som skulle sikre opfølgning på såvel den bortviste som dennes familie. Hermed blev lovens formål udhulet. Overførelsen af loven til den nuværende lov om tilhold m.v. har desværre ikke ændret på dette. For så vidt er lovgivningen i sig selv fin, men implementeringen og opfølgningen mangler.

Underretning af ofret ved løsladelse af gerningsmanden, hvad end det er fra varetægtsfængsling eller fra afsoning, bør være obligatorisk, medmindre ofret har frabedt sig underretning. Risikoen for, at tilbuddet om underretning bliver ”glemt” fra politiets side, hvis det ikke er obligatorisk, er simpelthen for stor. Desuden er det meget at forvente, at ofret af sig selv skal fremkomme med en ”anmodning” om at blive underrettet. Selvom den foreslåede adgang til bistandsadvokat måske kan bidrage til, at ofrets rettigheder bliver overholdt, så er bistandsadvokatorordningen, som den findes i dag, ikke en endegyldig retsgaranti. Der er hverken krav til særlig uddannelse eller særlige kompetencer for advokater i forhold til at blive udpeget som bistandsadvokat, som i øvrigt typisk er beneficerede advokater, som står på retskredsens liste over forsvarsadvokater.

Joan-Søstrene er helt enige i, at der skal være en frist for indgivelse af klage over en afgørelse af et meddelt tilhold og finder, at fire uger er passende.

Vi har vedhæftet en folder med Joan-Søstrene til orientering. Såfremt ovenstående ønskes uddybet, eller der i øvrigt er spørgsmål, står Joan-Søstrene naturligvis til rådighed. Vi kan desuden henvise til det høringssvar, som afgives af Foreningen Digitalt Ansvar, som Joan-Søstrene er medlem af.

Med venlig hilsen

Joan-Søstrene

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: strafferetskontoret@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 3533 0950
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 21/02429-2

16. SEPTEMBER 2021

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF RETSPLEJELOVEN, STRAFFELOVEN OG LOV OM TILHOLD, OPHOLDSFORBUD OG BORTVISNING

Justitsministeriet har ved e-mail af 23. august 2021 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket indsats mod stalking).

Institut for Menneskerettigheder har følgende bemærkninger:

KRIMINALISERINGEN AF STALKING ER ET LIGESTILLINGSFREMMEDE TILTAG

Instituttet finder det særdeles positivt, at der med lovudkastet vil blive indført en selvstændig kriminalisering af stalking, at stalkingofferet vil blive tildelt en række processuelle rettigheder i retsplejeloven, og at der vil blive indført en klagefrist i tilholdsloven.

Instituttet bemærker indledningsvis, at Danmark var blandt de første lande, som ratificerede Europarådets konvention af 11. maj 2011 til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen).

Istanbulkonventionens artikel 34 pålægger de kontraherende stater at tage de nødvendige lovgivningsmæssige og andre skridt for at sikre, at stalking kriminaliseres. I artikel 34 defineres stalking som forsætligt at udøve gentagen truende adfærd rettet mod en anden person, der medfører, at den pågældende person frygter for sin sikkerhed.

Istanbulkonventionens artikel 78, stk. 3, giver dog staterne mulighed for at anvende civilretlige sanktioner over for stalking i stedet for straf, og den mulighed har Danmark benyttet. Derfor har stalking ikke hidtil

været kriminaliseret i Danmark, selvom Danmark tiltrådte konventionen i 2014.

I Danmark er stalking i stedet fortrinsvis blevet håndteret ved hjælp af tilhold og opholdsforbud i henhold til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (se også Istanbulkonventionens artikel 53).

Istanbulkonventionens gennemførelse overvåges af GREVIO (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence), som er oprettet i henhold til konventionens artikel 66 og består af 10-15 uafhængige eksperter inden for menneskerettigheder, kønsligestilling og vold mod kvinder og i nære relationer. GREVIO har rejst tvivl om, hvorvidt den danske håndtering af stalkingsager via tilhold har været tilstrækkelig.¹

Stalking er en form for kønsbaseret vold imod kvinder i Istanbulkonventionens artikel 3, litra d's forstand, idet kvinder oftere er ofre for stalking end mænd. I en undersøgelse fra Justitsministeriets Forskningskontor oplyser 5,6 procent af kvinderne således, at de har været udsat for stalking inden for de seneste fem år, imens det samme kun gør sig gældende for 3,0 procent af mændene.²

Tilgangen og indsatsene på området bør derfor bygge på en erkendelse af, at det oftere er kvinder, som udsættes for stalking. Alligevel er mange mænd også ofre for stalking og har behov for hjælp, så indsatsen over for stalking vil komme både kvinder og mænd til gode.

Stalking er desuden en alvorlig integritetskrænkelse og kan også udgøre et indgreb i offerets ret til privatliv efter bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, som Danmark er forpligtet til at beskytte. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ses ikke at have haft en sag, hvor den har taget selvstændig stilling til stalking, men stalking har optrådt som et element i flere af de sager om vold mod kvinder og i nære relationer, som Domstolen har behandlet (se for eksempel Domstolens dom af 14. oktober 2010 i sag 55164/08, A mod Kroatien). Lovudkastet vil således også være et positivt skridt i retning af at opfylde Danmarks internationale forpligtelser på dette punkt.

¹ GREVIO, *(Baseline) Evaluation Report on legislative and other measures giving effect to the provisions of the Istanbul Convention: Denmark*, GREVIO/Inf(2017)14, november 2017, side 44-45.

² Justitsministeriets Forskningskontor, *Omfanget og karakteren af stalking: En befolkningsundersøgelse 2017/18*, oktober 2018, side 7.

Kriminaliseringen af stalking vil dog ikke løse alle de problemer, som fænomenet stalking afstedkommer. Derfor finder instituttet det også positivt, at lovudkastet er en del af et bredere udspil med indsatser mod stalking, som blandt andet går ud på, at Dansk Stalking Centers behandlingskapacitet udvides, og at efter- og videreuddannelsen i politiet styrkes.

Det er således vigtigt, at der fortsat er fokus på andre indsatser over for stalking, såsom koordination mellem myndigheder, forebyggelse, uddannelse og dataindsamling, ligesom det fortsat er nødvendigt med støtte- og rådgivningsordninger for stalkingofre.

BEHOV FOR AT PRÆCISERE DET STRAFBARE GERNINGSINDHOLD

Instituttet finder det ligeledes vigtigt af hensyn til forudsigelighed for den, som risikerer straf, at det er tydeligt, hvornår en adfærd udgør strafbar stalking efter den foreslåede bestemmelse.

Det følger således af det straffe- og menneskeretlige legalitetsprincip, at der skal være klar hjemmel for at pålægge en person straf, jf. blandt andet artikel 7 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

En straffebestemmelse skal derudover som udgangspunkt være formuleret så præcist, at en person blot ved at læse loven skal kunne få en sikker viden om, hvad der er forbudt og strafbart, og hvad der er tilladt.³

For at en person kan ifalde straf efter den foreslåede bestemmelse om stalking skal en række betingelser være opfyldt. Der skal 1) være tale om en fredskrænkelse, som 2) på systematisk og vedvarende vis over en periode består af 3) kontakt, forfølgelse eller adfærd, der på anden måde kan betegnes som chikanerende.

Det fremgår af lovudkastet, at der ved vurderingen af fredskrænkelse kan lægges vægt på den nærmere karakter af adfærden, herunder parternes interne relation, og om adfærden efter sit indhold, sin form og hyppighed er egnet til – eller søger at virke – utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende (lovudkastets bemærkninger til § 1).

Det fremgår imidlertid ikke af bemærkningerne, hvad der menes med “utryghedsskabende, ubehagelig eller forstyrrende”. En nærmere

³ Se Trine Baumbach, Det strafferetlige legalitetsprincip – hjemmel og fortolkning, DJØF, 2008, s. 157.

beskrivelse heraf kan øge forudsigeligheden både for den, som anmelder en person for stalking, og for den, der bliver anmeldt.

Ved vurderingen af, om en adfærd er systematisk og vedvarende over en vis periode, fremgår det af lovudkastet, at der samlet set skal være tale om adfærd en vis varighed, intensitet og dermed grovhed (lovudkastets bemærkninger til § 1).

Det fremgår imidlertid ikke, hvad der menes med "systematisk" og "vedvarende over en vis periode". Det beskrives således ikke, hvornår en adfærd eksempelvis går fra at være usammenhængende til at blive systematisk, og om det spiller nogen rolle i den forbindelse, hvor lang tid der går mellem henvendelser eller kontakt.

Det fremgår derudover af lovudkastet, at § 21, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning ophæves, og at overtrædelser, som hidtil har været omfattet af strafskærpselen i denne bestemmelse, fremover vil skulle straffes efter den foreslåede bestemmelse om stalking. Det fremgår imidlertid ikke af lovudkastets bemærkninger, hvad der i dag er omfattet af § 21, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. En beskrivelse af denne bestemmelses anvendelsesområde, herunder ved at inddrage eventuel retspraksis, kan øge forudsigeligheden af, hvad der fremover udgør strafbar stalking.

En styrkelse af forudsigeligheden i forhold til, hvornår en adfærd udgør strafbar stalking skal ses i lyset af, at der med udkastet som udgangspunkt foreslås straf på 40 dages ubetinget fængsel i førstegangstilfælde for overtrædelse af bestemmelsen uden et krav om forudgående advarsel, og at der foreslås adgang til retshåndhævelsesarrest i tilfælde af særligt bestyrket mistanke, hvis dommen må forventes at lyde på mindst 60 dages ubetinget fængsel.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet i bemærkningerne til loven nærmere beskriver anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse om stalking.

LIGESTILLINGSVURDERING

Afslutningsvis bemærkes, at lovudkastet ikke indeholder en ligestillingsvurdering. Alle lovforslag, som har væsentlige ligestillingsmæssige konsekvenser, skal indeholde en ligestillingsvurdering, uanset om der er tale om positive eller negative konsekvenser. Der henvises til Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet afsnit 2.8.12.1.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet foretager en ligestillingsvurdering af lovudkastet, hvilket i dette tilfælde er relevant, da stalking rammer kvinder uforholdsmæssigt hårdt, og da lovudkastet indeholder ligestillingsfremmende tiltag.

Der henvises til Justitsministeriets sagsnr. 2020-0090-2244.

Med venlig hilsen

Peter Hjaltason

FULDMÆGTIG

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København, den 17. september 2021

Høring over forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking)

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at afgive høringsvar til høring over forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking).

Dansk Psykolog Forening ser først og fremmest positivt på forslaget om, at der indsættes en særskilt bestemmelse om stalking i straffeloven. Mange ofre for stalking oplever i dag at blive udsat for en såkaldt dobbelttraumatisering, hvor de, udover at lide under de fysiske og psykiske konsekvenser af stalkingen i sig selv, også lider på grund af manglende anerkendelse fra omverdenen. Den foreslåede kriminalisering af stalking sender et signal til ofrene om, at retssystemet anerkender deres oplevelse af, hvad de er blevet udsat for, hvilket vil hjælpe dem psykologisk.

Det fremgår af forslaget om udvidelse af retsplejelovens § 741 g, stk. 1, 1. pkt., at forurettede efter anmodning, på lige fod med ofre for psykisk og fysisk vold, skal have ret til at blive underrettet ved gerningspersonens løsladelse og udgang. Fra et psykologfagligt perspektiv er denne underretning en vigtig faktor i forhold til stalkingofres følelse af tryghed og sikkerhed. Imidlertid fremgår det på side 16 af lovforslaget, at den dømte skal have været varetægtsfængslet for at retten til underretning om gerningspersonens løsladelse og udgang træder i kraft: "Forurettede, eller dennes nærmeste, vil således på anmodning skulle underrettes om tidspunktet for gerningspersonens første uledsagede udgang og løsladelse og om eventuel undvigelse, hvis den dømte har været varetægtsfængslet før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse". Dansk Psykolog Forening forholder sig kritisk til denne betingelse, da mange stalkingudøvere ikke varetægtsfængsles, hvorved retten til underretning kun vil komme en snæver gruppe af ofre til gode.

Imens nogle stalkingudøvere vil stoppe ved tanken om, at der måske vil falde en dom, er det dog langt fra alle. I denne forbindelse er det centralt at gøre opmærksom på de lange sagsbehandlingstider i retssystemet, hvilket Regeringen i lovforslaget i nogen grad forsøger at bedre med fastsættelsen af en fire ugers klagefrist i tilholdsloven. Dansk Psykolog Forening vil i forlængelse heraf gerne understrege, at stalking ikke er en afbrudt forbrydelse, men derimod i praksis ofte fortsætter selv efter anklage og eventuel udstedelse af tilhold, opholdsforbud eller bortvisning.

De foreslåede ændringer af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven indebærer en række strafferetlige redskaber til at sætte hårdere ind over for personer, der begår stalking. Juridiske sanktioner kan dog ikke stå alene og vi ønsker i denne forbindelse et større fokus på psykologbehandling af både ofre og gerningspersoner. Stalking har alvorlige psykiske konsekvenser for de forurettede og er indgribende i deres og de



pårørendes hverdagsliv. Derfor vil vi gerne betone vigtigheden af at ofre for stalking får bedre og hurtigere adgang til psykologsamtaler. Desuden kan selv små tilbagefald hos gerningspersonen have store konsekvenser for både ofre og samfund, hvorfor tilbagefaldsforebyggende indsatser er vigtige. Her ser vi psykologbehandling af gerningspersonerne som et vigtigt redskab, der eksempelvis kunne indgå som en integreret del af deres dom eller prøveløsladelse.

Med venlig hilsen

Eva Secher Mathiasen

Formand, Dansk Psykolog Forening



Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 14. september 2021
SAGSNR.: 2021 - 2754
ID NR.: 762816

strafferetskontoret@jm.dk


Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking) - 2020-0090-2244

Ved e-mail af 23. august 2021 har Justitsministeriet anmodet Advokatrådet om bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til, at regeringen ønsker stalking selvstændigt reguleret i straffeloven. Advokatrådet skal dog af retssikkerhedsmæssige hensyn opfordre til, at den foreslåede strafbare adfærd illustreres med nogle eksempler, idet vurderingen af, hvorvidt et tilfælde af kontakt, forfølgelse eller chikane kan karakteriseres som en krænkelse af forurettedes fred og dermed som en overtrædelse af bestemmelsen, kan være vanskelig og derfor med fordel kan eksemplificeres til en bedre forståelse af bestemmelsens rækkevidde.

Det bemærkes i den forbindelse, at det foreslås, at straf efter bestemmelsen – i modsætning til den gældende strafbestemmelse i tilholdsloven – ikke forudsætter, at der på forhånd er udstedt et tilhold, opholdsforbud eller en bortvisning, hvorfor en sikkerhed for strafbar adfærd forekommer des mere påkrævet.

Med venlig hilsen



Andrew Hilder Crichton
generalsekretær



RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til Justitsministeriet

Vedr. forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking)

Høringsbrev af 23. august 2021 - med svarfrist 20. september 2021.

Svar fremsendt pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk

Sagsnr. 2020-0090-2244

Retspolitisk Forening modtog den 23. august 2021 høring vedr. Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking)

- Retspolitisk Forening vil indledningsvist gerne bemærke, at det anses for positivt, at der bliver gjort et forsøg på at lappe hullerne i lovgivningen på området, for derved at sikre ofre for stalking, chikane og øvrig uønsket adfærd.
- Retspolitisk Forening anser det for særligt positivt, at der ved lovforslaget gennemførelse vil blive prioriteret en særskilt enhed ved politiet, som er specialiseret indenfor området, samt at der sikres ofre for kriminaliteten adgang til bistandsadvokat.

Retspolitisk Forening har til gengæld visse retssikkerhedsmæssige betænkeligheder med forslaget.

1) Retspolitisk Forening mener ikke, at det fremgår med fornøden klarhed, hvilke forhold der kriminaliseres, det nævnes flere steder i lovforslagets tekst, at bestemmelsen tænkes anvendt og fortolket bredt, der kan således ikke umiddelbart afgrænses, hvilken adfærd som tænkes at kunne falde indunder bestemmelsen.

2) Det bør fremgå mere tydeligt, hvordan bestemmelsen vil fungere i samspil med eksisterende straffebestemmelser f.eks. straffelovens § 243. Foreligger der en risiko for dobbeltstraf, f.eks. ved overtrædelse af tilhold og stalking eller for psykisk vold og stalking, eller vil der altid skulle straffes i sammenstød? Det fremgår ikke med fornøden klarhed.

3) Det er betænkeligt at klagefristen skæres så markant, særligt henset til den af Statsadvokaten oplyste statistik.

4) Retspolitisk Forening mener, at der bør ske offerunderretning i alle sager også i de tilfælde, hvor gerningsmanden ikke har været varetægtsfængslet jf. dog RPL § 741 g, stk. 1, 5. pkt.

5) Foreliggende praksis medfører en strafferamme på mellem 40 dage og 4 måneders fængsel, der er således tale om en væsentlig strafskærpelse, dette finder Retspolitisk Forening betænkeligt.

København, den 19. september 2021

Bjørn Elmquist

Formand

Natasia Nielsen

Høringsudvalgsmedlem

Søren Verdoner

Høringsudvalgsmedlem



Dansk Stalking Center
Intervention & Viden

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

København d. 20. september 2021

Høringsvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket indsats mod stalking)

Dansk Stalking Center takker Justitsministeriet for muligheden for at afgive høringsvar vedrørende ændring af ovenstående lovgivning.

Dansk Stalking Centers direktør Lise Linn Larsen har siden grundlæggelsen af Dansk Anti-Stalking Forening i 2010 kæmpet for indførslen af en særskilt bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer stalking. Dansk Stalking Center hilser derfor lovforslaget varmt velkomment.

Dansk Stalking Center er særlig positivt indstillet overfor placeringen af den foreslåede bestemmelse, da en plads i straffelovens kapitel 25 både anses som en anerkendelse af stalking som en særegen voldsform og en anerkendelse af det voldsomme indgreb, den forurettede oplever i sin hverdag samt de medfølgende alvorlige konsekvenser og følgevirkninger heraf.

Ydermere anser Dansk Stalking Center den kommende straffelovsbestemmelse som et vigtigt skridt mod opfyldelsen af de menneskeretlige forpligtigelser, som Danmark er underlagt jf. Istanbulkonventionen. Med indførslen af en selvstændig bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer stalking, må Danmarks tekniske forbehold for Istanbulkonventions artikel 34 anses som ophævet. Det bemærkes i den forbindelse, at Istanbulkonventionen ikke er nævnt i gennemgangen af gældende ret i lovforslaget.

Bemærkninger til udkast til forslag om straffelovens § 242

Vedr. bestemmelsens personkreds

Dansk Stalking Center skal understrege vigtigheden af, at ordlyden af den foreslåede bestemmelse bibeholdes, således at den beskyttede personkreds ikke afgrænses på baggrund af den relation eller mangel på samme, der har været mellem den forurettede og gerningspersonen.

Justitsministeriets egne undersøgelser og Dansk Stalking Centers erfaringer peger på, at stalking både begås af personer, der er fremmede, har en perifer relation eller en tidligere nær relation til den forurettede.

Dansk Stalking Center vil imidlertid opfordre til, at der kigges på samspillet mellem den kommende lovgivning og forældreansvarsloven, når der er tale om stalking i en relation, hvor forurettede og gerningspersonen har fælles børn. Det må anses som et særligt opmærksomhedspunkt, at anvendelsen af den særskilte stalkingbestemmelse ikke kommer til at vige til fordel for det ansvar partnerne i øvrigt pålægges ved fælles forældreansvar og/eller afvikling af samvær.

Vedr. bestemmelsens strafferamme og strafudmåling:

Dansk Stalking Center anser en strafferamme på op til 3 år som en anerkendelse af, at stalking er en alvorlig forbrydelse på lige fod med henholdsvis psykisk vold efter straffelovens § 243 og ordinær vold efter straffelovens § 244, stk. 1.

Dansk Stalking Center anser det som positivt, at der lægges op til, at der ikke bør fastsættes straf på mindre end 40 dages ubetinget fængsel. Dansk Stalking Center vil dog gøre opmærksom på en bekymring rettet mod, hvorvidt retssystemet vil være tilbøjelige til at læne sig op ad tidligere afgørelser, og at strafudmåling på baggrund heraf vil starte ved bødestraf. Erfaringerne fra tidligere sager, særligt [U.2019.2402](#) - hvor Højesteret idømte den tiltalte 3 måneders betinget fængsel for omkring 500 overtrædelser af tilhold over en 9 måneders periode - kan underbygge denne bekymringen for, hvorvidt retssystemet vil dømmе efter den lave ende af udmålingen.

Ydermere ønsker Dansk Stalking Center at knytte en kommentar til det punkt i bestemmelsen, der lægger op til, at påtvungen kontakt skal virke som en strafskærpende omstændighed. Dette anses som yderst positivt, da det er vigtigt, at vi som samfund ikke "*giver rabat*" på den baggrund, som det tidligere har været tilfældet i eksempelvis sager om vold i nære relationer. Der nævnes udover den nære relation, at kolleger kan være påtvungen kontakt. Dansk Stalking Center anbefaler, at der i forarbejdet også indskrives nabo-relationen i forbindelse med påtvungen kontakt, idet denne personkreds - på lige fod med de andre personkredse - også er voldsomt belastede af stalkingen.

Det er endvidere Dansk Stalking Centers erfaring, at behandling af gerningspersoner er et afgørende og effektivt redskab til at stoppe stalking. Dansk Stalking Center anbefaler således, behandling af gerningspersoner som vilkår ved andet end betingede fængselsdomme efter reglerne i straffelovens kapitel 7. Det anbefales, at der skeles til regelsættet vedrørende behandling af gerningspersoner dømt for visse overtrædelser af straffelovens kapitel 24.

Vedr. operationaliseringen af begreberne: ”kontakt, forfølgelse eller adfærd, der på anden måde kan betegnes som chikanerende”

Dansk Stalking Center skal indledningsvis tilkendegive, at operationalisering af ”kontakt, forfølgelse eller adfærd, der på anden måde kan betegnes som chikanerende” er særdeles omhyggeligt udfoldet i bemærkningerne med brug af mange gode og retvisende eksempler.

Dansk Stalking Center kan i den forbindelse bekræfte, at der ikke kan laves en udtømmende liste over, hvad ”kontaktforsøg” indebærer, og ser positivt på bemærkningerne herom til lovforslaget § 1, hvor der også sondres mellem direkte, indirekte og nonverbal kontakt.

Dansk Stalking Center anser det endvidere som yderst positivt, at den digitale stalking er udfoldet så grundigt i bemærkningerne, og at elektronisk forfølgelse også adresseres. Anerkendelsen af elektronisk forfølgelse ses blandt andet også i Norge, hvor der pt. behandles et særskilt lovforslag om netop dette emne. I Norge ønskes der en særskilt kriminalisering af ”den skjulte personforfølgelse” – på norsk ”snikstalking”. Det er Dansk Stalking Centers vurdering, at den kommende danske bestemmelse om stalking fra første færd vil være tilstrækkelig til at sikre det strafferetslige værn mod digital stalking, og ikke ved senere lejlighed skal suppleres med en yderligere bestemmelse, som det er tilfældet i Norge.

Det skal ydermere fremhæves som særlig positivt, at gerningspersonens kontakt til forurettedes private og faglige netværk mv., kaldet stalking by proxy, også nævnes i bemærkningerne. Det er Dansk Stalking Centers erfaring, at henvendelser til forurettedes netværk eller trusler herom ofte forekommer under et stalkingforløb. Det samme gør sig gældende i de tilfælde, hvor gerningspersonen får andre til at udføre de fredskrænkende handlinger.

Falske anmeldelser eller indsendelse af urigtige oplysninger til myndigheder fremgår også af bemærkningerne, hvilket Dansk Stalking Center finder særdeles positivt. Dansk Stalking Center har ofte sager, hvor gentagne falske underretninger vedrørende forurettedes børn, falske anmeldelser til politiet samt falske indberetninger på forurettedes person om eksempelvis socialt bedrageri indgår.

Bemærkninger til udkast til ændring af retsplejelovens § 741 a, stk. 1

At forurettede i stalkingsager fremadrettet kan få beskikket en bistandsadvokat, finder Dansk Stalking Center ligeledes særlig positivt. Dansk Stalking Center oplever på nuværende tidspunkt ofte,



at der gives afslag på bistandsadvokat efter retsplejelovens § 741 a, stk. 4, trods mange overtrædelser af tilhold.

Bemærkninger til udkast til ændring af retsplejelovens § 741 g

Dansk Stalking Center finder det endvidere væsentligt for den stalkingudsattes sikkerhed og tryghed, at forurettede i stalkingsager fremadrettet kan anmode om underretning ved gerningspersonens uledsaget udgang, løsladelse, eventuelle undvigelse mv.

En generel kommentar til selve bestemmelsen og hermed dens anvendelse er, at præmissen om forudgående varetægtsfængsling samt manglende løsladelse mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse vurderes ufordelagtig for den forurettede, især i stalkingsager, da gerningspersonen potentielt vil recidivere og genoptage den fredskrænkende adfærd. Der opfordres hermed til, at bestemmelsen revideres i anden sammenhæng.

Bemærkninger til udkast til ændring af retsplejelovens § 745 e

Dansk Stalking Center finder det meget positivt, at der lægges op til, at videoafhøring af børn og unge under 15 kan optages som bevis under hovedforhandlingen i straffesag vedrørende overtrædelse af den kommende stalkingbestemmelse.

Bemærkninger til udkast til ændring af retsplejelovens § 762, stk. 2

Dansk Stalking Center finder det ligeledes meget positivt, at en gerningsperson kan varetægtsfængsles efter reglen om retshåndhævelsesvaretægtsfængsling.

Dansk Stalking Center oplever på nuværende tidspunkt stalkingsager, hvor udøver har overtrådt sit tilhold mere end 500 gange uden at denne kan varetægtsfængsles på baggrund af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2.

Bemærkninger til udkast til ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 15, stk. 4

Dansk Stalking Center genkender billedet af, at den manglende klagefrist for meddelte tilhold kan træne sager i både det strafferetlige, det familieretlige og det lejeretlige system. Dansk Stalking Center hilser derfor en indførelse af klagefristen velkommen.

Bemærkninger til udkast til ophævelse af lov om tilhold, opholdsforbud & bortvisning § 21, stk. 2

Grundet stort sagsantal og medfølgende lange sagsbehandlingstider hos henholdsvis politiet og domstolene kan det rejse bekymring hos Dansk Stalking Center, hvis den strafskærpende omstændighed ved overtrædelser af tilhold, opholdsforbud og bortvisning i medfør af tilholdslovens



§ 21, stk. 2 ophæves samtidig med indførslen af stalkingbestemmelsen i straffeloven. Anklagemyndigheden vil i sager om overtrædelse af tilhold mv. begået før indførslen af straffelovens § 242 i udgangspunktet miste hjemlen til at nedlægge strafpåstand i den høje ende af strafudmålingen for overtrædelser af tilhold mv.

Dansk Stalking Center anbefaler derfor, at der indføres klare retningslinjer for overgangsperioden mellem ophævelsen af tilholdslovens § 21, stk. 2 og ikrafttrædelsen af straffelovens § 242.

Bemærkninger til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning § 2, stk. 2, nr. 1

Dansk Stalking Center skal opfordre til at "stalking" indføres i opstillingen af straffelovsovertrædelser, hvor der kan meddeles tilhold på baggrund af begrundet mistanke, hvis forurettede ikke skal tåle kontakt fra gerningspersonen.

Dansk Stalking Center skal samtidig knytte en bemærkning til politiets vejledningspligt. Dansk Stalking Center anbefaler, at det anføres i lovforslaget, at politiet i forbindelse med en sigtelse efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 242 som *altovervejende hovedregel* skal vejlede forurettede om muligheden for at anmode om tilhold og/eller opholdsforbud, herunder om muligheden for udstedelse af et strakstilhold.



DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

20. september 2021

Særskilt stalkingbestemmelse i straffeloven

Høringssvar - Forslag til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven
(Styrket indsats mod stalking)

Ved en mail af den 23. august 2021 har Justitsministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om eventuelle bemærkninger.

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet.

Først og fremmest understreger DKR, at stalking og anden krænkende adfærd er uacceptabelt og kan være yderst belastende og traumatiserende for offeret. Derfor er det fornuftigt, at det får konsekvenser.

Hvis vi vil gøre samfundets indsats endnu mere effektiv, vil DKR pege på betydningen af at få mere viden om gerningspersonerne og de omstændigheder, der fører til stalking.

Det er vigtigt, at gerningspersoner, der er motiverede for at bryde ud af deres dårlige mønstre, får hjælp. Vi har i den forbindelse noteret os, at der allerede eksisterer et tilbud om et rådgivningsforløb for stalkere ved Dansk Stalking Center.

Vil vi som samfund stalking til livs, vil det nok kunne betale sig at sætte tidligt ind med forebyggelsesindsatser, allerede *inden* gerningspersonens adfærd udvikler sig til stalking. På andre områder er der gode resultater med at aktivere personer, der omgiver henholdsvis gerningspersonen og offeret (bystanders).

DKR vil anbefale, at man afsøger mulighederne for dette vedrørende stalking.

Venlig hilsen

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Justitsministeriet
strafferetskontoret@jm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dato den 20. september 2021

Dok.nr.: D-2021-026487

JM j.nr. 2020-0090-2244

Høringssvar over forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking)

Brancheforeningen Danske Advokater stiller advokaters viden til rådighed for lovgivningsarbejdet og den retspolitiske debat. Høringssvaret er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for strafferet og straffeprocess.

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater støtter forebyggelse og tiltag mod stalking, tiltagene skal dog sikre alle borgeres retssikkerhed både forurettedes, vidners og de tiltaltes.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Til straffelovens § 242

Det bemærkes, at forholdene i den foreslåede § 242 i straffeloven også er kriminaliseret efter gældende ret.

Danske Advokater *er undrende* over den foreslåede øgning af strafrahmen fra 2 til 3 år i den foreslåede § 242. Baggrunden er, at den gældende strafamme på 2 år i § 21, stk. 2, i tilholdslovens langt fra har været fuldt udnyttet. Danske Advokater ser derfor ingen grund til at øge strafrahmen.

Danske Advokater *opfordrer til*, at der ikke fastsættes minimumsstraf i forarbejderne.

Strafrahmen i den foreslåede § 242 er på bøde eller fængsel indtil 3 år. I bemærkningerne under pkt. 2.1.3.2. er beskrevet, hvilke parametre, der skal lægges vægt på ved strafudmålingen. Det bør derefter overlades til domstolene at udmåle straffen.

Danske Advokater *foreslår* derfor, at følgende udgår af de almindelige bemærkninger nr. 2.1.3.2. og af de specielle bemærkninger Til § 1, til nr. 1: "Det forudsættes, at straffen for førstegangstilfælde af overtrædelse af den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt ikke bør udmåles lavere end 40 dages ubetinget fængsel."

Samtidig bemærkes, at mindre overtrædelser af et tilhold fortsat skal bedømmes efter tilholdslovens § 21, stk. 1.

Videoafhøringer af personer under 15 år

Danske Advokater mener generelt, at man skal være varsom med at udvide adgangen til videoafhøringer af vidner, da brug af videoafhøringer forværre retsstillingen for sigtede og tiltalte. Samtidig er det helt afgørende, at personen, der afhøres, vejledes grundigt og i overensstemmelse med modenhed og alder om retsplejelovens § 171.

Danske Advokater *opfordrer* til, at man i bemærkningerne til loven beskriver vejledningsforpligtelsen, da det er vores erfaring, at vejledning i dag sker meget forskelligt rundt om i landet.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater værner om retssikkerheden, og vi står altid gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog. Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Specialkonsulent
cho@danskeadvokater.dk



Til: Justitsministeriet

Hørings svar til ændring i straffeloven om stalking

17-09-2021
Sags nr.: 2021 - 16518
Dok. nr. 17923984

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Ligestilling har modtaget ændring i straffeloven om selvstændig bestemmelse om stalking fra Justitsministeriet med høringsfrist den 20. september 2021.

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Departementet sætter pris muligheden for at kunne sætte §3 i kraft for Grønland jf. § 5 stk. 2 og håber at Justitsministeriet vil se på mulighederne for at sætte i værk snarest, så anordningen kan fremlægges for Inatsisartut ved snarest kommende mulige lejlighed.

Departementet har ikke yderligere bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Villiam Johannes Bartholdy
+299345268
vijb@nanoq.gl

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

Hørings svar vedr. lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking) - 2020-0090-2244

Foreningen Digitalt Ansvar, som er medlems- og interesseorganisation for bl.a. 19 organisationer og forskere¹, arbejder vi for at forebygge og bekæmpe digitale krænkelser. Vi har derfor med stor interesse læst lovforslaget om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (styrket indsats mod stalking) og har følgende bemærkninger:

Indledende bemærkninger

Digitalt Ansvar deler generelt Justitsministeriets opfattelse af, at der er behov for en ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven. Digitalt Ansvar er især positive i forhold til de ændringer, der sikrer ofre for digitale krænkelser og identitetstyveri bedre, herunder retshåndhævelsesvaretægtsfængsling samt en minimumsstrafudmåling.

Digitalt Ansvar anser ligeledes indførelsen af en selvstændig straffebestemmelse om stalking som et fremskridt. En sådan kriminalisering af stalking er en anerkendelse af betydningen af de hverdagsrealiteter, som ofre for stalking er udsat for. Kriminaliseringen vil kunne danne basis for at styrke politiets og straffesystemets indsats på området. Med den foreslåede bestemmelse understreges det, at stalking er strafværdig på lige fod med fysisk vold og psykisk vold, og er et problem som samfundet må gribe ind over for – også uanset relationen mellem offer og gerningsperson.

Digitalt Ansvar vil desuden fremhæve, at forurettede i denne type sager kan have et særligt behov for hjælp, støtte og rådgivning fra politi til at få dannet sig et overblik over omfang og til at anmelde nye forhold. Dette gør sig særligt gældende, hvis der er tale om chikane og/eller stalking, som har strakt sig over en længere tidsperiode eller har fundet sted på tværs af flere digitale platforme eller medier. Hvis den forurettede har fået en bistandsadvokat, vil det være oplagt, at bistandsadvokaten også bistår hermed.

Varetægtsfængsling af gerningspersonen

Digitalt Ansvar vil gerne rose Justitsministeriet for at sikre, at der kan ske retshåndhævelsesvaretægtsfængsling af gerningspersonen, jf. rpl. § 762, stk. 2. Dette kan i særlige tilfælde reelt være det eneste, som kan stoppe chikanen eller stalkingen, og derfor også et afgørende skridt for at sikre ofrene bedst og hurtigst muligt.

¹ Medunderskrivere på dette høringssvar er: Red Barnet, Offerrådgivningen, Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK), Dansk Kvindesamfunds Krisecentre, Sex og Samfund, Joan-Søstre og Søstre mod Vold og Kontrol.

Digitalt Ansvar ser desuden meget positivt på forslaget om, at forurettede, ved anmodning, kan blive underrettet om gerningspersonens første uledsagede udgang og løsladelse, jf. rpl. § 741 g, stk. 1.

Digitalt Ansvar vurderer dog, at det bør præciseres, hvem der er rette modtager af denne anmodning. Samtidigt skal det bemærkes, at vi gerne så, at denne bestemmelse også gjaldt selvom gerningspersonen ikke har været varetægtsfængslet inden dom. I lovforslaget kan underretning af forurettede kun ske, hvis den dømte:

1. har været varetægtsfængslet før dom, og
2. ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse

I forlængelse af dette bør det foreslås, at forurettede skal have ret til at blive underrettet, når og hvis gerningspersonen bliver varetægtsfængslet (jf. rpl. § 762, stk. 2). Det bør således ske en *ex officio* underretning.

Problemet i dag er ofte, at forurettede efter indgivelse af anmeldelse ikke bliver holdt underrettet om den videre proces. Særligt i grove sager vil det give forurettede en stor ro at vide, at gerningspersonen er blevet varetægtsfængslet. I modsat fald kan forurettede fortsat være ekstremt påvirket af forløbet helt ind til straffesagen kommer for retten på trods af, at gerningspersonen måske længe har været varetægtsfængslet. I denne sammenhæng angiver Justitsministeriet selv:

[...] på den baggrund, at der er behov for et styrket strafferetligt værn mod stalking, hvor offeret er i centrum. (lovforslagets s. 8)

Digitalt Ansvar vurderer, at hvis offeret skal være i centrum er det helt centralt at offeret bliver orienteret, når/hvis gerningspersonen er blevet varetægtsfængslet. Hertil kommer, at offeret i netop denne type sager vil have et behov for en særlig tæt kontakt til politiet (og/eller bistandsadvokat) under sagens efterforskning. Politiet bør derfor af egen drift sørge for at holde offeret orienteret om, hvor sagen beror, hvad er næste skridt, hvad der afventes, hvad de mulige scenarier er, hvad er tidsperspektivet etc.

Strafudmåling

Det er Digitalt Ansvars opfattelse, at det er positivt, at der i den nye bestemmelse ikke bør udmåles en lavere straf end 40 dages ubetinget fængsel. Dette er med til at fremhæve alvoren af den begåede kriminalitet, og kan samtidigt give de forurettede en indledende følelse af, at det rent faktisk vil nytte noget at anmelde en forbrydelse.

Digitalt Ansvar ser desuden positivt på, at det anses som en skærpende omstændighed, hvis forurettede befinder sig i en situation, hvor han/hun er påtvunget en vis kontakt med gerningspersonen. Eksempelvis hvis forurettede og gerningspersonen har mindreårige børn, eller hvis de er kollegaer. Digitalt Ansvar har fx kendskab til sager, hvor en (tidligere) ægteskabslignende relation til forurettede førte til en lavere straf ved strafudmålingen.

Bistandsadvokat og vejledningspligt

Det er efter foreningens opfattelse særdeles positivt, at der lægges op til at ofre for stalking får ret til en bistandsadvokat efter rpl. § 741 s, stk. 1. Digitalt Ansvar bemærker desuden, at der tages stilling til § 1, nr. 1 (lovforslaget s. 34) vedrørende politiets vejledningspligt. Specifikt nævnes det, at:

*Politiet **bør**, i forbindelse med en sigtelse efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 242, **overveje**, om forurettede skal vejledes om reglerne i tilholdsloven, jf. vejledningspligten i tilholdslovens § 15. Det vil således kunne være relevant at vejlede forurettede om, at der efter omstændighederne vil kunne træffes afgørelse om tilhold, opholdsforbud eller bortvisning på dennes anmodning.*

Det foreslås, at Justitsministeriet i stedet for 'bør overveje' omformulerer til '**skal overveje**', når det kommer til politiets vejledningspligt. Den forurettede som er udsat for vedvarende chikane/stalking, og som anmelder et forhold, vil som altovervejende hovedregel have interesse i at blive vejledt om muligheder for tillige at kunne få udstedt et (straks)tilhold. Dette kunne bidrage til at forhindre, at forurettede udsættes for yderligere uønskede henvendelser i den tid, det tager politiet/anklagemyndigheden at få ført sagen til domstolene, såfremt gerningspersonens handlinger ikke er grove nok til at føre til en retshåndhævelsesvaretægtsfængsling. Det bør derfor gælde en pligt for politiet, eller bistandsadvokat, hvis en sådan er beskikket, til at vejlede herom.

Digitalt Ansvar anbefaler desuden, at Retsplejelovens § 741g stk. 1 udvides til ikke kun at gælde stalkingofre. Alle ofre bør, efter anmodning, kunne få underretning om (prøve)løsladelse eller flugt uanset forudgående varetægtsfængsling, hvis der er fare eller risiko for skade.

Bredere anvendelsesområde

Det er ligeledes positivt, at den nye bestemmelse i straffeloven får et bredere anvendelsesområdet, herunder i forhold til § 243 om psykisk vold. Netop i sammenhænge om psykisk vold er det hensigtsmæssigt, at der ikke opstilles betingelser om, at der skal være tilknytning til husstanden eller at gerningspersonens adfærd skal være egnet til at "styre" forurettede. Bestemmelsen vil derfor kunne bruges i tilfælde, hvor en offentlig kendt person, en kollega eller lignende, som ikke tidligere har haft nogen personlig kontakt eller relation til gerningspersonen, udsættes for vedvarende uønsket opmærksomhed.

Ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2.

Digitalt Ansvar vil gøre Justitsministeriet opmærksom på, at der skal gælde klare retningslinjer for en overgangsperiode omkring ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2 og tilføjelse af § 242 i straffeloven.

Digitalt Ansvar vurderer, at der kan være en risiko for at forhold, der vil være begået inden ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2, kan komme for en domstol i løbet af 2022. Som følge af at forholdene vil være begået inden tilføjelsen af § 242 i straffeloven, vil der ikke kunne straffes efter denne bestemmelse. Digitalt Ansvar vurderer derfor, at der kan opstå en situation, hvor anklagemyndigheden ikke har en strafskærpende hjemmel, hvis § 21, stk. 2 ophæves *samtidigt*.

Internationale forpligtelser som en del af gældende ret

Digitalt Ansvar bemærker, at der i Justitsministeriets bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.1.1. *Gældende ret*, som indeholder gennemgang af gældende ret vedrørende stalking, ikke henvises til Istanbul-konventionen. Danmark har ratificeret Istanbul-konventionen, der derfor må anses som en del af gældende ret på området.

Digitalt Ansvar finder det derfor væsentligt, at der under pkt. 2.1.1. også henvises til Istanbul-konventionens artikel 34 om systematisk forfølgelse (stalking).

Samtidigt finder Digitalt Ansvar det relevant, at Justitsministeriet nævner forbeholdet, som Danmark i sin tid tog, for retten til at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet, for strafferetlige sanktioner for adfærd omfattet af konventionens artikel 34 (et forbehold som udløber den 1. august 2024).

Terminologi

Af Vejledning om lovkvalitet fremgår det, at:

”... [e]t begreb bør overalt i lovteksten betegnes med samme udtryk, og anvendte udtryk bør så vidt muligt være almindeligt kendte (og bruges i deres normale betydning).”²

Endvidere fremgår det af vejledningen, at:

”... [d]er bør tilstræbes en brug af kønsneutrale betegnelser for personer i lovgivningen, i det omfang dette kan lade sig gøre på en sproglig hensigtsmæssig måde.”

Digitalt Ansvar bemærker, at der i udkastet både gøres brug af betegnelsen ”gerningsperson”³ og ”gerningsmand”⁴. Særligt i afsnittene 2.1.3.2 og ”2.2.1.2 Underretning om *gerningsmandens* løsladelse og udgang” anvendes betegnelsen ”gerningsmand”. Selv om seneste undersøgelser viser, at kvinder hyppigere udsættes for stalking end mænd, og at mænd i langt størstedelen af tilfældene udgør gerningspersonen, finder vi det hensigtsmæssigt at benytte den kønsneutrale terminologi (betegnelsen ”gerningsperson”), når der i andre relevante sammenhænge tages højde for det kønnede aspekt.

Med venlig hilsen

Digitalt Ansvar, Red Barnet, Offerrådgivningen, Landsorganisation af Kvindekrisecentre (LOKK), Dansk Kvindesamfunds Krisecentre, Sex og Samfund, Joan-Søstre og Søstre mod vold og kontrol.

² Vejledning om lovkvalitet, 2018, s. 31.

³ Betegnelsen ”gerningsperson” anvendes 73 gange i udkastet.

⁴ Betegnelsen ”gerningsmand” anvendes seks gange på s. 3, 9, 12, 32 og 33.

20. september 2021

Bemærkninger til Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking)

Generelle bemærkninger

Mødrehjælpen vil takke for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget og takke for muligheden for at deltage i Det Rådgivende Forum for Stalking.

Indledningsvist mener Mødrehjælpen, det er et vigtigt skridt, at stalking med lovforslaget defineres og kriminaliseres, så vi dermed har et fælles udgangspunkt om, at stalking er ulovligt.

I mange stalkingsager er børn påvirket enten direkte eller indirekte, hvis den ene forælder stalker den anden forælder, fx er der tilfælde, hvor børnene bruges som middel til at udøve stalkingen. I Mødrehjælpen er vi bekymrede for, om vi beskytter børnene i tilstrækkelig grad med det fremsatte lovforslag, og hvordan der følges op fra myndighederne over for de børn, som har været i klemme mellem forældrene. Det kan fx være:

- Når det er deres telefon, computer, iPad, SoMe mv. der bruges til at stalke en af forældrene
- Hvis et familieretssystem fastholder samvær trods stalkningdom
- Hvis børn kommer i klemme ved strakstilhold
- Når børnene ønsker og skal hjælpes til samvær med en forælder, der har en stalkningdom i relation til den anden forælder
- Når børnene er bekymrede ved udgang/løsladelse.

I Mødrehjælpen vil vi opfordre Justitsministeriet til at følge implementeringen nøje med særligt fokus rettet mod konsekvenserne for børnene. Mødrehjælpen vil ikke tøve med at komme med konkrete forslag til, hvor der skal rettes op.

Spørgsmål til høringssvaret kan stiles til politisk konsulent Clara Albeck Japsen på mail cja@moedrehjaelpen.dk.

Med venlig hilsen

Trine Schaldemose

Vicedirektør

Justitsministeriet

strafferetskontoret@jm.dk

Formand: Kristian Mølgaard

Solbjergvej 3, 2.

2000 Frederiksberg

20 64 44 23

krm@boelskifteadvokater.dk

Sekretariat: Peter Trudsø

Farvergade 27 D, 1. sal

1463 København K

28 13 64 95

pt@strafferetsadvokaten.dk

www.lffa.dk

20. september 2021

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking)

Justitsministeriet har med mail af 23. august 2021 bedt om blandt andet Landsforeningen af Forsvarsadvokaters (LFFA) eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven.

Lovforslaget har været drøftet i LFFA's bestyrelse, som finder lovforslaget betænkeligt og som skal opfordre til, at lovforslaget formuleres mere præcist, eller sådan at man i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget i alt fald mere præcist i forarbejderne angiver, hvori et strafbart gerningsindhold skal bestå.

LFFA's bemærkninger fokuserer alene på den ny-kriminalisering, som omfatter uønsket kontakt uden forudgående tilhold til gerningspersonen.

Spørgsmålet om kriminalisering af stalking har tidligere været gjort til genstand for overvejelser i både Straffelovsrådet (redegørelse af 15. februar 1988) og Strafferetsplejeudvalget (bet.nr. 1526/2011). I begge udvalg har man undladt at udarbejde en stalkingbestemmelse, blandt andet fordi man har fundet det vanskeligt at angive en præcis definition. Man har derfor lovt teknisk fundet, at det forudgående tilhold var en passende afgrænsning af det strafbare område, således at krænkeren ikke kunne være i nogen vildfarelse om, at kontakt ville være ulovlig.

Når LFFA finder det særdeles væsentligt, at der angives et præcist kriterium, skal det blandt andet ses på baggrund af, at man kan frygte, at anmeldelser om stalking vil blive endnu et middel, herunder med betydelig risiko for misbrug i f.eks. sager om samvær og forældremyndighed til børn.

Fra Strafferetsplejeudvalgets betænkning 1526/2011, s. 98, hvor det i kapitel 5.3 overvejes om en bestemmelse om straf og fredskrænkelse mv. uden forudgående tilhold, skal LFFA henlede opmærksomheden på følgende afsnit:

"Man kunne for så vidt – eventuelt i kombination med skærpede krav til forulempelsens grovhed – fjerne kravet om forudgående advarsel. Dette ville imidlertid bevirke, at prøvelse af karakteren af den uønskede kontakt, der i dag sker ved politiets behandling af en anmodning om tilhold, skulle foregå under en straffesag. Noget sådant ville under alle omstændigheder forsinke sagens behandling væsentligt

men også føre til en mindre hensigtsmæssig håndtering, og herunder vanskeliggøre en løsning i mindelighed."

I de konkrete bemærkninger til stalkingbestemmelsen i lovforslagets nr. 1 skitseres en række af de hensyn, som kan indgå ved fastlæggelsen af det strafbare forhold. Der er imidlertid ingen eksempler, eventuelt fra retspraksis, hvor den nærmere afvejning skitseres, f.eks. betydningen af den tidsmæssige udstrækning af henvendelser.

Det vil givet være sådan, at en række sager har en grovhed eller et omfang, så de ikke giver anledning til tvivl. Det er imidlertid samtidig erfaringen, at der i en række sager er tale om henvendelser, som omhandler episoder det kan være svært at adskille fra almindelig dagligdags adfærd. I disse sager har parterne ofte en fundamentalt forskellig opfattelse af, hvordan parternes grundlæggende relation er. I bemærkninger angives:

"Der kan således også være tale om almindelig, dagligdags adfærd, der imidlertid på baggrund af en samlet vurdering, herunder særligt gerningspersonens og forurettedes forudgående relation og adfærdens hyppighed, antager karakter af chikane."

Det er LFFA's opfattelse, at dette vil give en meget stor retsikkerhed, ligesom det må antages, at sager om stalking vil kunne kræve en endog meget omfattende bevisførelse i retten, fordi man er nødt til at til både at få belyst parternes forudgående forhold samt de konkrete kontakter.

En så løs karakteristik af det strafbare gerningsindhold må udover den meget omfattende bevisførelse i retten, tillige gøre det vanskeligt at fastlægge, om gerningspersonen har haft forsæt i relation til bestemmelsen.

LFFA kender ikke til omfanget af lignende lovgivning i andre lande, men LFFA finder, at det kunne være hensigtsmæssigt med en afklaring af i hvilket omfang andre lande har erfaringer med lignende bestemmelser, herunder i henseende til præcisering af gerningsindhold.

Med venlig hilsen

Kristian Mølgaard



20. september 2020

**Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (kriminalisering af stalking) fra
Everyday Sexism Project Danmark (ESPD)**

ESPD er positivt indstillede overfor forslaget om at indføre direkte kriminalisering af stalking. Tilbage i 2018 foreslog vi en bestemmelse svarende til den, der nu foreslås i § 242, da vi i forbindelse med indførelse af § 243 om psykisk vold gjorde opmærksom på, at der var et hul i loven ifht direkte straf for stalking.

ESPD kunne ønske yderligere tilføjelse til eksempler på chikane via stedfortræder.

I bemærkninger står der: "Forfølgelse vil endvidere kunne bestå i gerningspersonens henvendelser til forurettedes familiemedlemmer, venner eller offentlige myndigheder med det formål at indsamle information om forurettedes private forhold og gøren og laden." og ifht chikane at "gerningspersonen kontakter forurettedes arbejdsplads, familie, venner mv. for at sprede rygter om forurettede, at der gives fejlagtig information til offentlige myndigheder, herunder indgives falske anmeldelser til politiet, at der sendes private billeder (uanset om disse udgør en overtrædelse af straffelovens § 264 d) til andre af forurettede, at der bestilles et stort antal varer til levering hos forurettede, eller at der ofte sendes beskeder til forurettede om, at man har kendskab til, hvor den pågældende befinder sig. Det bemærkes, at bestemmelsen også vil kunne finde anvendelse, hvis gerningspersonen har fået andre til at foretage de nævnte handlinger for sig." Det ville være ønskeligt at der var eksempler på chikane, hvor en større kreds af personer involveres, da dette særligt under hensyntagen til sociale mediers betydning i dag oftere forekommer, at personer der ikke engang personligt kender gerningspersonen medvirker til forfølgelse/chikane. Det kan fx være i en højkonfliktskilmisse, hvor et netværk personer fra "rettighedsgrupper" medvirker til omfattende chikane. Det kan også være en forurettet, der angribes af en "troldehær" fra facebookgrupper eller lignende, hvor de på opfordring af gerningspersonen chikanerer ved at svine forurettede til på sociale medier, give dårlige anmeldelser af arbejdsgivers/forurettedes virksomhed, anmelde forurettedes virksomhed til skat, indberetter forurettede til kommunen for mishandling af sit barn, (forsøger at) hacke forurettedes computer og lignende.

Endelig vil ESPD opfordre til at tilføje, at det skal betragtes som skærpende ifht om der kan dømmes for få tilfælde af krænkelse (ifht kravet om at der skal være tale om en "systematisk og vedvarende" adfærd) over en kort periode, hvis gerningspersonen tidligere er dømt for vold eller overgreb mod forurettede.

Det bemærkes i øvrigt med glæde at Justitsministeriet i dette lovforslag ofte benytter udtrykket gerningsperson i stedet for gerningsmand, hvilket ESPD tidligere har opfordret til. Der kan dog med fordel rettes, så gerningsperson bliver gennemgående.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for **Everyday Sexism Project Danmark**

Vestre Landsret Præsidenten



Justitsministeriet, Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

20. september 2021

Sendt pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk

J.nr.: 21/19953-3
Sagsbehandler: Lars B. Olesen

Justitsministeriet har ved brev af 23. august 2021 (sagsnr. 2020-0090-2244) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking).

I den anledning skal landsretten udtale, at lovudkastet, som overvejende er af retspolitisk karakter, ikke giver anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Helle Bertung



E-mail: Strafferetskontoret@jm.dk

Justitsministeriet
Slotsholmgade 10
1612, København K

ATT: Strafferetskontoret

20. september 2021
Sagsnr. 2020-0090-2244

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking)

Vi har med tak modtaget høringsbrev af 23. august 2021 fra Strafferetskontoret og har med stor interesse læst, at der lægges op til markant forbedring af retsstillingen for ofre for stalking ved forslaget til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold.

Vi har valgt at dele vores bemærkninger op i 4 punkter, som følger:

1. Selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven
2. Beskikkelse af bistandsadvokater for stalkingramte
3. Fastsættelse af en forebyggende klagefrist i tilholdsloven
4. Underretning om udgang, videoafhøring, ændring i tilholdsloven mv.

Vi skal indledningsvis hilse det velkomment, at det fremsendte lovforslag vil sikre og varetage væsentlige beskyttelseshensyn til ofre for en alvorlig og meget indgribende forbrydelse, og det er således positivt at læse, at lovforslaget særligt sætter stalkingramtes retsfølelse og rettigheder i højsædet. De enkelte punkter i lovforslaget giver anledning til følgende bemærkninger.

Ad 1 – Selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven

Hos Hjælp Voldsofre har vi i mange år haft kontakt med stalkingramte, for hvem der har været meget lidt anerkendelse og hjælp at hente, eftersom stalking ikke har været en egentlig forbrydelse.

HJÆLP VOLDSOFRE
Rådhusstræde 7, 1.
8900 Randers C
Tlf 8641 5900
voldsofre@voldsofre.dk

Facebook – [Hjælp Voldsofre](#)
Instagram - [hjaelpvoldsofre](#)
www.voldsofre.dk



Hertil kommer, at den ofte subtile adfærd, der kendetegner en stalker (den systematiske og vedvarende forfølgelse eller chikane) er vanskelig at bevise. Stalkingudsatte har

derfor i praksis desværre kunne erfare, at den politimæssige efterforskning har været vanskelig og langvarig og i mange tilfælde ganske enkelt ikke er blevet prioriteret særligt højt.

Den fulde sikring af stalkingramtes retssikkerhed kan efter vores opfattelse kun opnås ved indførelse af en egentlig straffelovsbestemmelse; netop som der er lagt op til i lovforslaget, der således fra Hjælp Voldsofres side må anses for helt nødvendig. Hjælp Voldsofre ser derfor overordnet set meget positivt på det fremsatte lovforslag.

I den forbindelse bemærkes, at der også er andre faktorer end lovgivning, der har betydning for, at mange stalkingramte ikke føler sig taget seriøst i retssystemet. Som privatpraktiserende advokat med stor praktisk erfaring i rollen som bistandsadvokat, oplever vores advokat og talsperson, advokat Helle Hald, at der synes at blive stillet ret strenge krav til anklagemyndigheden for at kunne løfte bevisbyrden for, at en given adfærd har været tilstrækkelig chikanøs, langvarig og indgribende til at være omfattet af en af de nugældende bestemmelser i straffeloven, der kriminaliserer visse dele af stalking. Forurettede kan f.eks. have følt en frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, hvilket er omfattet af straffelovens § 266 - uden at der kunne føres det til domfældelse fornødne bevis herfor.

Hjælp Voldsofre håber derfor, at lovforslaget tjener som et vigtigt skridt mod en mere generel holdningsændring, der i langt højere grad tilgodeser stalkingramte forurettedes rettigheder og retsfølelse.

Ofre for stalking står erfaringsmæssigt ofte psykisk nedbrudte og efterladt med en følelse af afmagt, hvilket navnlig skyldes stalkingens langvarige og indgribende karakter. Deres møde med politiet kan i visse tilfælde også vanskeliggøres af, at stalking ikke anerkendes som forbrydelse i sig selv. De efterlades med følelsen af at skulle godtgøre at der skete "mere end bare stalking", og den adfærd de har været udsat for, berettiger somme tider end ikke til et tilhold. Situationen vanskeliggøres endnu mere i de tilfælde, hvor krænkeren kan have en legitim grund til at kontakte forurettede; f.eks. når der er tale om stalking forældre imellem.

Den særskilte kriminalisering af stalking udfylder således et lovgivningsmæssigt tomrum; ikke kun fordi straffelovens § 242 blev ophævet i 1938, og ikke siden er erstattet af en anden bestemmelse, men fordi stalking burde have været særskilt kriminaliseret for år tilbage.



Også den (forholdsvis) nylige kriminalisering af psykisk vold udgjorde et vigtigt skridt i at beskytte de forurettede, der ofte efter en afsluttet relation med psykisk vold oplever sig udsat for en stalkinglignende adfærd fra gerningspersonen. Efter vores opfattelse vil de to bestemmelser kunne supplere hinanden til stor fordel for de stalkingramte, der nu kan opnå anerkendelse for at have været udsat for en forbrydelse, selvom der eksempelvis ikke rejses tiltale for psykisk vold på

grund af beviskravene i disse sager, dvs. de særlige krav til adfærdens karakter, for at den er omfattet af straffelovens § 243.

Hertil kommer, at den udvidede kriminalisering af chikanøs og krænkende adfærd ved den foreslåede § 242 udgør en væsentlig forøget beskyttelse af forurettede generelt, idet der ikke er krav om, at krænker har haft tilknytning til forurettedes husstand.

Vi er hos Hjælp Voldsofre enige i, at tilholdslovens indgrebsmuligheder (dvs. tilhold, opholdsforbud eller bortvisning) ikke i sig selv yder en tilstrækkelig sikring af de forurettede, men derimod udgør vigtige værktøjer, der skal virke parallelt med den foreslåede § 242. Vi hilser det derfor velkomment, at et forudgående tilhold ikke er en forudsætning for at kunne ifalde straf efter bestemmelsen.

Selvom det ikke kan udelukkes, synes det vanskeligt at se situationen, hvor der kan ske domfældelse efter den foreslåede § 242, men ikke meddeles tilhold efter tilholdsloven. Det kan derfor overvejes, om politiet ikke i alle tilfælde bør vejlede forurettede om muligheden for at søge et tilhold. Dette synes – i tråd med de bærende hensyn bag lovforslaget – at være oplagt at gøre i forbindelse med vejledningen af forurettede om muligheden for at få beskikket en bistandsadvokat, jf. nedenfor.

Hos Hjælp Voldsofre ser vi således frem til, at der med lovforslaget forhåbentligt gennemføres en reel mulighed for de stalkingramte til, at de hurtigt og effektivt kan beskyttes mod (yderligere) fredskrænkelser, forfølgelse og chikane.

Ad 2 – Beskikkelse af bistandsadvokater for stalkingofre

Vi hilser hos Hjælp Voldsofre muligheden for at få beskikket en bistandsadvokat for ofre for stalking velkommen. Erfaringsmæssigt har der allerede i visse få sager, der nu forventeligt vil være omfattet af den nyaffattede § 242, været mulighed for at få beskikket en bistandsadvokat, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 4. Dette har f.eks. været tilfældet i sager om omfattende chikane.



Retsplejelovens § 741 a, stk. 4. udgør imidlertid ikke en tilstrækkelig sikkerhed for de forurettede, der i langt de fleste tilfælde end ikke har vidst, at der var mulighed for at få en beskikket bistandsadvokat.

Vi har i det foreslåede lovforslag noteret os, at ordningen ikke er omfattet af den obligatoriske advokatbeskikkelse, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, der således er forbeholdt seksuelle krænkelse af grovere karakter.

At ordningen ikke er omfattet af den obligatoriske beskikkelse medfører, at retten i visse tilfælde kan afslå beskikkelse. Det synes vanskeligt – om end muligvis ikke utænkeligt – at se, i hvilke

tilfælde en adfærd vil være omfattet af den foreslåede § 242, og dermed være af ”systematisk og vedvarende karakter”, men samtidig er af ”mindre alvorlig karakter” og ”åbenbart unødvendig”, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 3, hvorfor der ikke ville skulle beskikkes en advokat.

På trods af at adgangen til at afslå beskikkelse af en bistandsadvokat, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 3 må anses for snæver, er det vores opfattelse, at muligheden for at afslå beskikkelse i stalkingsager skal anvendes med endnu større varsomhed, end ved andre typer af kriminalitet. Stalking har erfaringsmæssigt store fysiske, psykiske og sociale følger for de forurettede, også selvom den begåede adfærd efter almindelig opfattelse ikke er egnet til at udgøre en fredskrænkelse.

Der synes i praksis at blive beskikket bistandsadvokat for de fleste forurettede, der f.eks. har været udsat for den nedre grænse af simpel vold. Det er derfor ikke sikkert, at der overhovedet vil opstå en praksis, hvor retten ikke finder det berettiget, at der beskikkes en bistandsadvokat for forurettede.

Henset til de tidligere vanskeligheder med at gennemføre stalkingsager, herunder navnlig de bevismæssige udfordringer, der hidrører fra den subtile karakter af den udviste adfærd, må det imidlertid forventes at være vanskeligt at vurdere, hvornår stalking er af ”mindre alvorlig karakter” og advokatbistand må anses for ”åbenbart unødvendig”. Man kan måske nok i nogle tilfældige karakterisere simpel vold som bagatelagtig og afslå beskikkelse, men vi tvivler på at nogle stalkingramte vil betegne det de udsættes for som bagatelagtigt. Denne vurdering vanskeliggøres blot endnu mere af, at krænkeren i visse tilfælde kan have legitime grunde til at kontakte den forurettede (f.eks. hvis parterne har fælles børn), og imidlertid samtidig i andre tilfælde udviser chikanerede og krænkende adfærd i et sådant omfang, at den foreslåede bestemmelse finder anvendelse.



Det er derfor Hjælp Voldsofres holdning, at overtrædelse af § 242 mere hensigtsmæssigt burde falde ind under ordningen med obligatorisk beskikkelse af en bistandsadvokat for forurettede, med mindre denne udtrykkeligt frabeder sig en sådan. Hensynet til, at der tænkeligt kan opstå situationer, hvor advokatbistand er ”åbenbart unødvendig” varetages af, at forurettede blot kan frabede sig advokatbistand.

Ad 3 – klagefristen

Selvom Hjælp Voldsofre er en organisation, der har forurettedes interesser for øje, lægger det også foreningen nært, at interesserne ikke må sikres ved den blotte fravigelse af grundlæggende retssikkerhed og -principper for den, som et tilhold er rettet imod.

Vi mener hos Hjælp Voldsofre ikke, at fastsættelsen af en 4-ugers klagefrist for afgørelser om tilhold medfører en krænkelse af krænkerens retssikkerhed, idet klagefristen ikke er absolut. Således varetages alene hensynet til, at krænkeren ikke bevidst kan trække sagen i langdrag.

Til sammenligning skal nævnes, at i tilfælde hvor der træffes afgørelse om at standse efterforskningen eller indgive påtaleopgivelse i en sag, hvor der er indgivet anmeldelse om en personforbrydelse, har forurettede en 4-ugers frist til at klage over afgørelsen.

Det er således efter Hjælp Voldsofres opfattelse positivt, at forurettedes retssikkerhed og retsfølelse i langt højere grad bringes på linje med de hensyn, der tages til sigtede/tiltalte i straffesager.

Ad 4 – Underretning af forurettede vedrørende udgang, mulighed for videoafhøringer mv.

Hjælp Voldsofre ser overordentligt positivt på udvidelsen af forurettedes mulighed for at blive orienteret om domfældtes udgang, løsladelse mv., mulighed for videoafhøring og adgang til varetægtsfængsling af krænkeren. Med lovforslaget bringes retsstillingen for forurettede i stalkingsager overordnet set på linje med ofre for psykisk og fysisk vold, hvilket må anses for et vigtigt skridt i retningen mod større beskyttelse af stalkingofre.

Ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2 giver endvidere ikke anledning til bemærkninger, idet der med lovforslaget lægges op til et absolut overlap i anvendelsesområdet mellem tilholdslovens § 21, stk. 2 og den foreslåede § 242 i straffeloven.



Lovforslaget giver i henhold til dette punkt ikke øvrig anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

HJÆLP VOLDSOFRE

Talsperson Helle Hald, advokat (H), partner i SIRIUS advokater

HJÆLP VOLDSOFRE
Rådhusstræde 7, 1.
8900 Randers C
Tlf 8641 5900
voldsofre@voldsofre.dk

Facebook – Hjælp Voldsofre
Instagram - [hjaelpvoldsofre](https://www.instagram.com/hjaelpvoldsofre)
www.voldsofre.dk

Justitsministeriet
Slotholmsgade 10
1216 København K

Høringsvar vedr. lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket indsats mod stalking) - 2020-0090-2244

I foreningen Digitalt Ansvar, som er medlems- og interesseorganisation for bl.a. 19 organisationer og forskere¹, arbejder vi for at forebygge og bekæmpe digitale krænkelser. Vi har derfor med stor interesse læst lovforslaget om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (styrket indsats mod stalking) og har følgende bemærkninger:

Indledende bemærkninger

Digitalt Ansvar deler generelt Justitsministeriets opfattelse af, at der er behov for en ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven. Digitalt Ansvar er især positive i forhold til de ændringer, der sikrer ofre for digitale krænkelser og identitetstyveri bedre, herunder retshåndhæelsesvaretægtsfængsling samt en minimumsstrafudmåling.

Digitalt Ansvar anser ligeledes indførelsen af en selvstændig straffebestemmelse om stalking som et fremskridt. En sådan kriminalisering af stalking er en anerkendelse af betydningen af de hverdagsrealiteter, som ofre for stalking er udsat for. Kriminaliseringen vil kunne danne basis for at styrke politiets og straffesystemets indsats på området. Med den foreslåede bestemmelse understreges det, at stalking er strafværdig på lige fod med fysisk vold og psykisk vold, og er et problem som samfundet må gribe ind over for – også uanset relationen mellem offer og gerningsperson.

Digitalt Ansvar vil desuden fremhæve, at forurettede i denne type sager kan have et særligt behov for hjælp, støtte og rådgivning fra politi til at få dannet sig et overblik over omfang og til at anmelde nye forhold. Dette gør sig særligt gældende, hvis der er tale om chikane og/eller stalking, som har strakt sig over en længere tidsperiode eller har fundet sted på tværs af flere digitale platforme eller medier. Hvis den forurettede har fået en bistandsadvokat, vil det være oplagt, at bistandsadvokaten også bistår hermed.

Varetægtsfængsling af gerningspersonen

Digitalt Ansvar vil gerne rose Justitsministeriet for at sikre, at der kan ske retshåndhæelsesvaretægtsfængsling af gerningspersonen, jf. rpl. § 762, stk. 2. Dette kan i særlige tilfælde reelt være det eneste, som kan stoppe chikane eller stalkingen, og derfor også et afgørende skridt for at sikre ofrene bedst og hurtigst muligt.

Digitalt Ansvar ser desuden meget positivt på forslaget om, at forurettede, ved anmodning, kan blive underrettet om gerningspersonens første uledsagede udgang og løsladelse, jf. rpl. § 741 g, stk. 1.

¹ Medunderskrivere på dette høringssvar er: Red Barnet, Offerrådgivningen, Landsorganisation af Kvindekrisecentre, Dansk Kvindesamfunds Krisecentre, Sex og Samfund, Joan-Søstre og Søstre mod Vold.

Digitalt Ansvar vurderer dog, at det bør præciseres, hvem der er rette modtager af denne anmodning. Samtidigt skal det bemærkes, at vi gerne så, at denne bestemmelse også gjaldt selvom gerningspersonen ikke har været varetægtsfængslet inden dom. I lovforslaget kan underretning af forurettede kun ske, hvis den dømte:

1. har været varetægtsfængslet før dom, og
2. ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse

I forlængelse af dette bør det foreslås, at forurettede skal have ret til at blive underrettet, når og hvis gerningspersonen bliver varetægtsfængslet (jf. rpl. § 762, stk. 2). Det bør således ske en *ex officio* underretning.

Problemet i dag er ofte, at forurettede efter indgivelse af anmeldelse ikke bliver holdt underrettet om den videre proces. Særligt i grove sager vil det give forurettede en stor ro at vide, at gerningspersonen er blevet varetægtsfængslet. I modsat fald kan forurettede fortsat være ekstremt påvirket af forløbet helt ind til straffesagen kommer for retten på trods af, at gerningspersonen måske længe har været varetægtsfængslet. I denne sammenhæng angiver Justitsministeriet selv:

[...] på den baggrund, at der er behov for et styrket strafferetligt værn mod stalking, hvor offeret er i centrum. (lovforslagets s. 8)

Digitalt Ansvar vurderer, at hvis offeret skal være i centrum er det helt centralt at offeret bliver orienteret, når/hvis gerningspersonen er blevet varetægtsfængslet. Hertil kommer, at offeret i netop denne type sager vil have et behov for en særlig tæt kontakt til politiet (og/eller bistandsadvokat) under sagens efterforskning. Politiet bør derfor af egen drift sørge for at holde offeret orienteret om, hvor sagen beror, hvad er næste skridt, hvad der afventes, hvad de mulige scenarier er, hvad er tidsperspektivet etc.

Strafudmåling

Det er Digitalt Ansvars opfattelse, at det er positivt, at der i den nye bestemmelse ikke bør udmåles en lavere straf end 40 dages ubetinget fængsel. Dette er med til at fremhæve alvoren af den begåede kriminalitet, og kan samtidigt give de forurettede en indledende følelse af, at det rent faktisk vil nytte noget at anmelde en forbrydelse.

Digitalt Ansvar ser desuden positivt på, at det anses som en skærpende omstændighed, hvis forurettede befinder sig i en situation, hvor han/hun er påtvunget en vis kontakt med gerningspersonen. Eksempelvis hvis forurettede og gerningspersonen har mindreårige børn, eller hvis de er kollegaer. Digitalt Ansvar har fx kendskab til sager, hvor en (tidligere) ægteskabslignende relation til forurettede førte til en lavere straf ved strafudmålingen.

Bistandsadvokat og vejledningspligt

Det er efter foreningens opfattelse særdeles positivt, at der lægges op til at ofre for stalking får ret til en bistandsadvokat efter rpl. § 741 s, stk. 1. Digitalt Ansvar bemærker desuden, at der tages stilling til § 1, nr. 1 (lovforslaget s. 34) vedrørende politiets vejledningspligt. Specifikt nævnes det, at:

Politiet bør, i forbindelse med en sigtelse efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 242, overveje, om forurettede skal vejledes om reglerne i tilholdsloven, jf. vejledningspligten i tilholdslovens § 15. Det vil således kunne være relevant at vejlede forurettede om, at der efter omstændighederne vil kunne træffes afgørelse om tilhold, opholdsforbud eller bortvisning på dennes anmodning.

Det foreslås, at Justitsministeriet i stedet for 'bør overveje' omformulerer til '**skal overveje**', når det kommer til politiets vejledningspligt. Den forurettede som er udsat for vedvarende chikane/stalking, og som anmelder et forhold, vil som altovervejende hovedregel have interesse i at blive vejledt om muligheder for tillige at kunne få udstedt et (straks)tilhold. Dette kunne bidrage til at forhindre, at forurettede udsættes for yderligere uønskede henvendelser i den tid, det tager politiet/anklagemyndigheden at få ført sagen til domstolene, såfremt gerningspersonens handlinger ikke er grove nok til at føre til en retshåndhæelsesvaretægtsfængsling. Det bør derfor gælde en pligt for politiet, eller bistandsadvokat, hvis en sådan er beskikket, til at vejlede herom.

Digitalt Ansvar anbefaler desuden, at Retsplejelovens § 741g stk. 1 udvides til ikke kun at gælde stalkingofre. Alle ofre bør, efter anmodning, kunne få underretning om (prøve)løsladelse eller flugt uanset forudgående varetægtsfængsling, hvis der er fare eller risiko for skade.

Bredere anvendelsesområde

Det er ligeledes positivt, at den nye bestemmelse i straffeloven får et bredere anvendelsesområdet, herunder i forhold til § 243 om psykisk vold. Netop i sammenhænge om psykisk vold er det hensigtsmæssigt, at der ikke opstilles betingelser om, at der skal være tilknytning til husstanden eller at gerningspersonens adfærd skal være egnet til at "styre" forurettede. Bestemmelsen vil derfor kunne bruges i tilfælde, hvor en offentlig kendt person, en kollega eller lignende, som ikke tidligere har haft nogen personlig kontakt eller relation til gerningspersonen, udsættes for vedvarende uønsket opmærksomhed.

Ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2.

Digitalt Ansvar vil gøre Justitsministeriet opmærksom på, at der skal gælde klare retningslinjer for en overgangsperiode omkring ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2 og tilføjelse af § 242 i straffeloven.

Digitalt Ansvar vurderer, at der kan være en risiko for at forhold, der vil være begået inden ophævelse af tilholdslovens § 21, stk. 2, kan komme for en domstol i løbet af 2022. Som følge af at forholdene vil være begået inden tilføjelsen af § 242 i straffeloven, vil der ikke kunne straffes efter denne bestemmelse. Digitalt Ansvar vurderer derfor, at der kan opstå en situation, hvor anklagemyndigheden ikke har en straffeskærpende hjemmel, hvis § 21, stk. 2 ophæves *samtidigt*.

Internationale forpligtelser som en del af gældende ret

Digitalt Ansvar bemærker, at der i Justitsministeriets bemærkninger til lovforslaget, pkt. 2.1.1. *Gældende ret*, som indeholder gennemgang af gældende ret vedrørende stalking, ikke henvises til Istanbul-konventionen. Danmark har ratificeret Istanbul-konventionen, der derfor må anses som en del af gældende ret på området.

Digitalt Ansvar finder det derfor væsentligt, at der under pkt. 2.1.1. også henvises til Istanbul-konventionens artikel 34 om systematisk forfølgelse (stalking).

Samtidigt finder Digitalt Ansvar det relevant, at Justitsministeriet nævner forbeholdet, som Danmark i sin tid tog, for retten til at benytte ikke-strafferetlige sanktioner i stedet, for strafferetlige sanktioner for adfærd omfattet af konventionens artikel 34 (et forbehold som udløber den 1. august 2024).

Terminologi

Af Vejledning om lovkvalitet fremgår det, at:

"... [e]t begreb bør overalt i lovtæksten betegnes med samme udtryk, og anvendte udtryk bør så vidt muligt være almindeligt kendte (og bruges i deres normale betydning)."²

Endvidere fremgår det af vejledningen, at:

"... [d]er bør tilstræbes en brug af kønsneutrale betegnelser for personer i lovgivningen, i det omfang dette kan lade sig gøre på en sproglig hensigtsmæssig måde."

Digitalt Ansvar bemærker, at der i udkastet både gøres brug af betegnelsen "gerningsperson"³ og "gerningsmand"⁴. Særligt i afsnittene 2.1.3.2 og "2.2.1.2 Underretning om *gerningsmandens* løsladelse og udgang" anvendes betegnelsen "gerningsmand". Selv om seneste undersøgelser viser, at kvinder hyppigere udsættes for stalking end mænd, og at mænd i langt størstedelen af tilfældene udgør gerningspersonen, finder vi det hensigtsmæssigt at benytte den kønsneutrale terminologi (betegnelsen "gerningsperson"), når der i andre relevante sammenhænge tages højde for det kønnede aspekt.

² Vejledning om lovkvalitet, 2018, s. 31.

³ Betegnelsen "gerningsperson" anvendes 73 gange i udkastet.

⁴ Betegnelsen "gerningsmand" anvendes seks gange på s. 3, 9, 12, 32 og 33.



Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk

20. september 2021

Dok.nr.: 21/20113-8

Sagsbehandler:

Maiken Stadger Lassen

Mail:masl@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens høringsvar

Justitsministeriet har ved mail af 23. august 2021 anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking) (Justitsministeriets j.nr. 2020-0090-2244).

Domstolsstyrelsen har i den anledning følgende bemærkninger:

Domstolsstyrelsen vurderer, at meromkostningerne ved domstolene for lovforslag om styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking vil beløbe sig til ca. 0,9 mio. om året de to første år, hvorefter en reduktion til ca. 0,7 mio. kr. pr. år forventes.

Til beregningen af estimatet har vi lagt 20 ekstra domsmandssager til grund. Det vurderes, at disse sager vil have en øget kompleksitet på anslået 50 pct. som følge af videoafhøringen. Vi har desuden lagt til grund, at 30 pct. af disse sager vil blive anket de første to år, hvorefter ankefrekvensen forventes at falde til ca. 15 pct.

Endelig lægger vi til grund, at der vil være en grundlovssag i hver 3. af de nye domsmandssager samt en sag om foranstaltninger under efterforskning ligeledes i hver 3. af domsmandssagerne.

<i>beløb i tusinde kroner ('000)</i>	2022	2023	2024	2025
Forventet antal domsmandssager	20	20	20	20
Omkostninger pr. domsmandssag	25,8	25,8	25,8	25,8
<i>Estimat for meromkostninger til domsmandssager</i>	<i>516,0</i>	<i>516,0</i>	<i>516,0</i>	<i>516,0</i>
Forventet antal ankesager	6	6	3,2	3,2
Omkostninger pr. domsmandssag	53,7	53,7	53,7	53,7
<i>Estimat for meromkostninger til ankesager</i>	<i>322,2</i>	<i>322,2</i>	<i>171,8</i>	<i>171,8</i>
Forventet antal grundlovssager	6,7	6,7	6,7	6,7
Omkostninger pr. domsmandssag	3,8	3,8	3,8	3,8
<i>Estimat for meromkostninger til grundlovssager</i>	<i>25,3</i>	<i>25,3</i>	<i>25,3</i>	<i>25,3</i>
Forventet antal foranstaltninger under efterforskning	6,7	6,7	6,7	6,7
Omkostninger pr. foranstaltning under efterforskning	3,2	3,2	3,2	3,2
<i>Estimat for meromkostninger til foranstaltninger under efterforskning</i>	<i>21,3</i>	<i>21,3</i>	<i>21,3</i>	<i>21,3</i>
Samlet estimat for meromkostninger	885,0	885,0	735,0	735,0

De anslåede merudgifter omhandler hovedkonto 11.41.02. Retterne samt de sagsrelaterede konti (11.42.01. Sagsrelaterede udgifter mv. og 11.42.02. Fri proces og udgifter til advokathjælp).

Udgifterne vurderes efter omstændighederne at kunne afholdes indenfor den eksisterende ramme, idet det dog bemærkes, at retterne – som bekendt - aktuelt er under et stort sagspres som følge af en markant stigning i antallet af modtagne straffesager.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Fra: [Koray Ufuktan Er](#)
Til: [fStrafferetskontoret \(951s18\)](#)
Emne: VS: Høring over Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven - 2020-0090-2244
Dato: 20. september 2021 11:50:12
Vedhæftede filer: [image001.png](#)

Til Justitsministeriet, Strafferetskontoret

Att.: Dorthea Bisgaard Vase

Justitsministeriet har den 23. august 2021 anmodet om Rigsadvokatens bemærkninger til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking).

Indledningsvist henvises til Rigsadvokatens fremsendte bemærkninger af 25. januar 2021, der angik Justitsministeriets høringer af 23. december 2020 og 18. januar 2021 om Rigsadvokatens bemærkninger til det foreløbige udkast til lovforslag om en styrket indsats mod stalking.

Rigsadvokatens bemærkninger af 25. januar 2021 ses tilføjet i det fremsendte lovforslag af 23. august 2021, hvorfor det fremsendte lovforslag alene giver anledning til en enkelt bemærkning. Justitsministeriet har i det fremsendte lovforslag indsat nyaffattelsen i straffelovens kapitel 25, der omhandler regler til værn af livet og legemet. Det kan overvejes, om den nye bestemmelse om stalking i stedet bør indsættes i kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser, idet gerningsindholdet af den foreslåede bestemmelse drejer sig om krænkelser af privatlivets fred. Lovforslaget giver ikke Rigsadvokaten anledning til yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Koray Ufuktan Er

Senioranklager

Tlf.: + 45 3012 4389

E-mail: kue001@ankl.dk

www.anklagemyndigheden.dk



Rigsadvokaten

Kvalitetsafdelingen

Frederiksholms Kanal 16

1220 København K

Telefon: + 45 7268 9000

Telefax: + 45 7268 9004

København den 10.09.2021

Høringsvar: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking)

Dansk Kvindesamfunds Krisecentre takker Justitsministeriet for muligheden for at kommentere på lovforslaget vedr. ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking)

Først og fremmest vil Dansk Kvindesamfunds Krisecentre gerne rose den grundige gennemgang og den bagvedliggende argumentation, som anerkender nødvendigheden af tilvejebringelsen af en lov som ovennævnte.

Stalking er en reel risiko for kvinder på krisecenter

På kvindekrisecentrene oplever vi, at stort set alle kvinder der indlogeres, er i risiko for at blive udsat for stalking; det være sig enten rent fysisk eller digitalt. Det er en del af personalets sikkerhedsvurdering at forholde sig til om voldsudøver stalker kvinden for at intimidere hende fysisk eller psykisk. For kvinden er der en konstant frygt for at blive opsøgt. Kvinder er den største gruppe af stalkede og udøveren er oftest en tidligere intim relation eller partner.

Flere løbende ophold på forskellige krisecentre, kan være konsekvensen af stalking, når voldsudøver opsporer offeret. Det er ikke ualmindeligt, at kvinder flytter fra krisecenter til krisecenter, dernæst til egen bolig og så tilbage på krisecenter igen, fordi voldsudøver har fundet dem.

Når en kvinde stalkes og krisecenteret kontakter kommunen eller politiet, har vi i krisecenterregi typisk haft en oplevelse af, at disse myndigheder ikke kan gøre noget ved stalkingen før situationen er eskaleret massivt. Det gælder også tilfælde, hvor voldsudøver har overtrådt et tilhold op til flere gange. Der er oftest ringe reaktion fra politiets side, hvilket gør stalkingen til et livsvilkår for kvinden. I dag kan man i praksis overtræde et tilhold konsekvensfrit, og der skal meget til før politiet rykker ud og aktivt handler på overtrædelsen.

Politiets opkvalificering og digital stalking

Digitale krænkelser og digital stalking er i forbindelse med vold en af vor tids nye store udfordringer og skal, ligesom al anden form for vold, tages alvorligt. Mange stalkere benytter digitale devices til at kontakte, true og overvåge deres offer. Vi bifalder således lovforslagets fokus på det digitale.

Pr. 1.08.2021 oprettedes politiets specialiserede teams med kompetente it-eksperter, som har til formål at efterforske og bekæmpe digitale krænkelser. Vi bifalder prioriteringen af uddannelse og vidensdeling i de specialiserede teams, som for os at se er altafgørende.

Dog står det stadig uklart for os, hvordan det sikres at de forskellige politikredses it-systemer kommunikerer på tværs, ligesom vi ser en udfordring i det store pres som stigningen i digital kriminalitet lægger på politiets it-systemer.

Når der er fælles børn

Vi bifalder, at lovforslaget har fokus på tilfælde, hvor offer har børn med en person, som stalker vedkommende.

I dag kræver lovgivningen, at kontakten til stalker opretholdes igennem det/de fælles børn, hvilket medfører at offer skal acceptere, at stalker møder op ved hjemmet eller sender beskeder og opkald til dem eller deres nærmeste pårørende. Det betyder, at kontakten til stalker ikke bliver brudt, og stalkingen ikke stopper, selvom den skal. Det står i vejen for at offeret bliver fri fra stalkingen. Den manglende viden om stalking og myndigheders prioriteringer gør at den stalkede står alene med at klare sine problemer. Så længe stalkingen står på, mener vi, at samvær med barnet skal sættes i bero eller gives under opsyn.

Den stalking, som mor bliver udsat for, er svær at adskille fra børnenes oplevelser af tilværelsen, og derfor vil børnene i en grad, være involveret i stalkingen. Både international og dansk forskning peger på, at stalking mod mor går udover børnene, og er lige så psykisk udmattende for børnene som for moren. Tilhold mod fædre, der samtidig skal have ret til samvær med barnet, er derfor uholdbart.

Vi på Dansk Kvindesamfunds Krisecentre har ligeledes i flere tilfælde oplevet, at de fælles børn faktisk var den udslagsgivende faktor, der gjorde at den stalkingudsatte forælder ikke kunne få et tilhold på stalkingudøveren. Sådan bør det ikke være, og vi bifalder derfor lovens stillingtagen til, at en voldsramt forælder ikke må tvinges til kontakt med stalker, givet de fælles børn.

Vores anbefalinger centrerer sig om den praktiske eksekvering af lovens bogstav:

- Voldens (stalkingens) kompleksitet kræver voldsfaglig specialviden; myndighedernes viden skal skærpes. Vi på landets krisecentre kan bringe praksis ind i arbejdet, og forklare hvilke konkrete udfordringer, vi forventer kan blive problematiske. Fra hverdagen på krisecentrene ved vi, at de første domsfædelser vedr. psykisk vold, lader vente på sig, og derfor kan vi være bekymrede for, om stalkingområdet vil blive understøttet så den opnår nødvendige og intentionelle effekt.

Vi anbefaler derfor at de relevante eksperter og kompetente kapaciteter på voldsområdet inddrages i alle perspektiver og led.

- Vi betragter det således, at kriminalisering af stalking kræver at politiet og andre myndigheder er i stand til at identificere stalkingen. Det er afgørende, at myndighederne er i stand til at skelne mellem et ikkevoldeligt parforhold og et voldeligt parforhold, hvor stalking er en del af volden. Myndighederne skal tage aktiv stilling til, om moren er udsat for stalking og vurdere, om det er til barnets bedste at se faren, så længe stalkingen står på.

Vi anbefaler at der udfærdiges en procedure eller vejledning for, hvordan der handles, når der er fælles børn.

- Offeret har brug for en socialfaglig og en juridisk bisidder til myndighedssagerne. Det kan som offer være svært at vide, hvilke rettigheder man har. Personer, der har børn med den som stalker dem, kan opleve at de er ekstra pressede. Voldsudøver/stalker kan fordreje sagerne og komme med falske anklager vedr. forældremyndighedssager og socialsager, som ofrene derfor hele tiden skal forsvare sig imod. Det kræver at man i en presset situation dels skal forsvare sig selv som forælder og dels balancere mellem ikke tabe hovedet og kunne afvise anklager på en saglig måde.

Stalkingudsatte skal tilbydes en juridisk og en socialfaglig bisidder. Som offer har man brug for den nødvendige støtte og vejledning.

- Et større langvarigt, klinisk reparationsarbejde skal iværksættes; en proces som vi kan sammenligne med følgevirkningerne efter tortur og incest. At være udsat for stalking er, udover den konkrete forfølgelse, også kendetegnet ved et subtilt og uafklaret forløb, som er svært at "behandle". Essentielt handler det også om langvarig sikkerhed og tryghed for kvinden.

Derfor er det centralt, at der fokuseres på behandling af stalkeren/voldsudøveren. Vi plæderer for en seriøs tilgang til undersøgelse af gerningsmanden/stalkeren.

Der er fine takter i udspillet, men der er et langt, sejt træk forude med formuleringen af en lov, som politi og anklager skal kunne omsætte i praksis, så vi rent faktisk ser domsfældelser og øget sikkerhed for stalking- og voldsramte.

Dansk Kvindesamfunds Krisecentre takker igen for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

Venlig hilsen

Maria Søndergaard

Direktør



København d. 17. september 2021

Justitsministeriet

Kvinderådets bemærkninger til høring over lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking), j.nr 2020-0090-2244

Kvinderådet takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovennævnte lovændringer. Vi har modtaget input fra flere medlemsorganisationer til ændringerne. Vi henviser desuden til høringssvar fra Digitalt Ansvar, som vi er fult ud enige i.

Kvinderådet mener, at der er behov for en styrket indsats mod stalking, hvorfor vi hilser ændringerne velkommen.

Det følger af Danmarks ratificering af Europarådets konvention til bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen), at stalking er en særlig form for kønsbaseret vold, der skal kriminaliseres i egen ret i national lovgivning. Det følger desuden af Istanbulkonventionen, at ofre for stalking skal beskyttes gennem tilhold eller andre beskyttelses-ordninger.


Da Europarådets ekspertgruppe, GREVIO, i 2017 fulgte op på Danmarks implementering af Istanbulkonventionen var stalking netop et opmærksomhedspunkt. Kvinderådet opfordrer Justitsministeriet til sikre sig, at de nye ændringer imødekommer GREVIOs kritik. Det er fx Kvinderådets bekymring, at hjemlen til at bortvise den voldelige part ikke vil blive brugt i særlig høj grad. Vi har fået oplyst, at det fx kun skete to gange på landsplan i 2019.

Specifikke bemærkninger

- Pkt 2.1.1. i bemærkningerne: Gældende ret. Her bør der henvises til de internationale forpligtelser, der følger af Danmarks ratificering af Istanbul-konventionen. Særligt artikel 34 om systematisk forfølgelse (stalking).



Niels Hemmingsensgade 10, 2 / 1153 Copenhagen K
tlf. + 45 3312 80 87 / kvinderaadet.dk

- 
- I bemærkningerne bør der tilføjes et afsnit om: Konsekvenser for ligestilling mellem kønnene. Det følger af mainstreamings-forpligtelsen, at lovændringer som dem, der er i høring, skal vurderes ift. den konsekvens det har for kønnene. Det er Kvinderådets vurdering, at disse lovændringer har positive ligestillings-mæssige konsekvenser. De fleste ofre for stalking af alvorlig karakter er kvinder, som forfølges af mænd. Ofte handler forfølgelsen om dominans og kontrol og hænger sammen med ulige magtforhold mellem kønnene¹. En kriminalisering af og styrket indsats mod stalking vil kunne medvirke til en adfærdsændring, der gør at færre kvinder i fremtiden bliver udsat for stalking.

Med venlig hilsen

Lise Johansen
Direktør

¹ <https://rm.coe.int/stalking-istanbul-convention-web-a5/1680925867>



Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

København, september 2021

Høringsvar: Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og tilholdsloven

Lev Uden Vold takker for muligheden for at afgive høringssvar til Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (tilholdsloven).

Vi er i Lev Uden Vold meget positive overfor, at stalking får sin egen bestemmelse i straffelovens § 242. Stalking er alvorlige strafbare handlinger, vi ikke vil acceptere, og lovændringerne lægger sig flot i forlængelse af de andre store retspolitiske landvindinger, vi har set, med både den samtykkebaserede voldtægtslovgivning og kriminaliseringen af psykisk vold.

Positivt at kriminalitetens alvor sidestilles

Lovforslaget indeholder en lang række positive forhold. At stalking får en selvstændig bestemmelse i straffeloven, har en præventiv værdi og er med til at sikre en direkte adgang til domstolene.

Lev Uden Vold kan derfor tilslutte sig Justitsministeriets vurdering af behovet for en selvstændig kriminalisering af stalking i straffeloven, som dermed vil skabe et solidt grundlag for retsforfølgelse. Det vil i sin helhed ligeledes være normskabende for samfundet, ligesom det i visse tilfælde også vil have en præventiv effekt på potentielle gerningspersoner, at de kan blive ramt af strengere straffe.

Vi er enige i Justitsministeriets betragtning om det hensigtsmæssige i at opretholde den nuværende mulighed for efter tilholdsloven at give et tilhold, et opholdsforbud eller en bortvisning, da loven fortsat er et effektivt redskab, der kan medvirke til at beskytte personer mod at blive udsat for stalking, såfremt den suppleres af en særskilt stalkingbestemmelse i straffeloven uden forudgående krav om tilhold m.v.

Ligeledes er vi enige i, at selvom den foreslåede bestemmelse efter omstændighederne omfatter adfærd, der i forvejen kan være selvstændigt kriminaliseret i straffeloven, herunder f.eks. psykisk vold, kan der straffes i sammenstød for overtrædelse af den foreslåede bestemmelse og den øvrige relevante straffelovsbestemmelse.

Vi er endvidere enige i fastsættelsen af strafferammen på op til 3 år, hvilket sender et kraftigt signal om, at stalking er lige så alvorlig som andre typer af vold, og derfor strafferetligt bør sidestilles hermed.

Vi finder det endelig positivt, at ofre for stalking får samme direkte ret til en bistandsadvokat som ofre for andre typer af personfarlig kriminalitet, f.eks. voldtægt eller en lignende seksualforbrydelse.

Forsæt til gerningsindholdet

Vi er i Lev Uden Vold meget tilfredse med, at lovforslaget tager højde for, at forsæt vil kunne foreligge, hvis forurettede på en klar og utvetydig måde – enten i ord eller handlinger – tilkendegiver, at den udviste adfærd fra gerningspersonen er uønsket.

Vi er enige i, at der skal være det fornødne forsæt som en betingelse for at ifalde ansvar i medfør straffelovens § 242, jf. straffelovens § 19.

Det er Lev Uden Volds vurdering, at også den laveste grad af forsæt, hvor gerningspersonen kun anser en følge eller tilstedeværelsen af en handling som mindre sandsynlig, men hvor pågældende antages at ville have handlet på samme måde i tilfælde af vished (dolus eventualis), bør indgå i vurderingen af skyldsspørgsmålet. Dette bør fremgå i bemærkningerne til bestemmelsen.

Udfordringer ved konkret vurdering af sagens omstændigheder

For Lev Uden Vold er det helt centralt, at loven får betydning i praksis og ikke blot symbolsk betydning. Vi ved, at stalking er et udbredt problem, og derfor skal der også være de bedst mulige forudsætninger for at kunne løfte bevisbyrden ved domstolene.

Vi vil derfor påpege, at den nuværende definition i lovforslaget om, at stalkingen skal foregå på ”systematisk og vedvarende vis”, er mangelfuld og efterlader et stort fortolkningsrum.

Eksempelvis beskriver forarbejderne til loven på s. 30 i høringsmaterialet, at: *”Den pågældende adfærd skal endvidere være foregået over en periode. Hvor lang denne periode skal være afhænger af en samlet konkret vurdering. Heri indgår bl.a. intensiteten og den potentielle skadevirkning af adfærd. Er der tale om meget hyppige eller intensive episoder, vil selv en meget kort periode kunne medføre, at den foreslåede bestemmelse finder anvendelse.”*

Andetsteds i forarbejderne (s. 30) fremgår det, at enkeltstående krænkelser falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde, hvorimod alvorlige krænkelser i få tilfælde kan være tilstrækkeligt.

Lev Uden Vold har tidligere i det inddragende arbejde omkring en stalkingbestemmelse i straffeloven påpeget, at der er brug for klare retningslinjer for, hvor mange hændelser der er udtryk for systematik. Den meget brede definition af betingelsen for perioden på nuværende tidspunkt kan være problematisk for domstolene ift. en fortolkning af, hvornår vi er indenfor lovens anvendelsesområde.

Der kan derfor være behov for – f.eks. i lovens forarbejder – at fastsætte en minimumsgrænse for antal hændelser, som politiet kan anvende i deres efterforskning af sagen til at løfte bevisbyrden, hvilket samtidig også etablerer en bagatelgrænse, der styrker den potentielle gerningspersons retssikkerhed. Omvendt er vi opmærksomme på, at det i den enkelte sag vil bero på en konkret vurdering, hvorvidt man er indenfor lovens anvendelsesområde, herunder skal der selvsagt lægges vægt på karakteren, omfanget og varigheden af den krænkende adfærd, forurettedes forhold til den potentielle gerningsperson samt de konsekvenser, adfærd har haft for forurettede og eventuelt dennes pårørende, herunder forurettedes børn.


Børn som direkte eller indirekte ofre skal være strafskærpende

Stalking er en form for psykisk vold, som potentielt set kan have voldsomme negative konsekvenser for den forurettede.

Det er veldokumenteret, at børnemishandling, herunder psykisk vold og stalking, kan sætte sig skadelige spor langt op i tilværelsen i form af f.eks. depression, alkoholisme, stofmisbrug og indlæringsvanskeligheder samt risiko for at tage volden med sig ind i voksenlivet.

Som følge heraf finder vi det vigtigt at påpege, at det i stalkingsager i sig selv bør være en strafskærpende omstændighed, ligesom ved strafudmålingen ved psykisk vold, hvis børn direkte eller indirekte er ofre for stalking. Her bør som minimum gives en ubetinget fængselsstraf indenfor strafferammen på 3 år, hvilket bør fremgå direkte af lovbestemmelsen eller forarbejderne hertil.

Med venlig hilsen



Sine Gregersen
Direktør, Lev Uden Vold

Fra: [Mikael Sjöberg](#)
Til: [Strafferetskontoret \(951s18\)](#)
Cc: [Dommerforeningens bestyrelse](#); [Rikke Søndergaard Larsen](#)
Emne: høringssvar fra Dommerforeningen
Dato: 21. september 2021 11:08:56
Vedhæftede filer: [image001.png](#)

Justitsministeriet
Strafferetskontoret

Ved mail af 23. august har Justitsministeriet anmodet om Dommerforeningens bemærkninger til forslag om lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking)

Lovudkastet har været drøftet i Dommerforeningens bestyrelse.

Bemærkningerne til lovudkastet indeholder en del overvejelser om, hvornår der er handlet med forsæt, dog med en bemærkning om, at det vil afhænge af de nærmere omstændigheder i den konkrete sag, om det fornødne forsæt foreligger.

Dommerforeningen har noteret sig disse bemærkninger, men vil dog understrege, at det er retten, der i den enkelte sag foretager en samlet konkret vurdering af sagens omstændigheder, herunder om der er handlet med forsæt.

I øvrigt giver lovudkastet ikke anledning til bemærkninger.

Mikael Sjöberg

Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Direkte: + 45 99 68 65 01/ + 45 21 66 18 49



**DEN DANSKE
DOMMERFORENING**



Justitsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 21/19769

Den 22. september 2021

Ved en mail af 23. august 2021 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Styrket rådgivning til ofre for seksuelle overgreb og styrket indsats mod stalking).

Jeg skal i den anledning på vegne af byretspræsidenterne oplyse, at byretterne ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Der henvises til J.nr. 2020-0090-2244.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen